

VÁRNEGYED

Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

MI VAGYUNK A BUDAI FIÚK!

Vitáris Iván,
az Ivan & The Parazol
frontembere

16. oldal

FÉL ÉVSZÁZAD
A SZÉPKORÚAK
SZOLGÁLATÁBAN

5. oldal

A MŰVÉSZ,
AKI FORMÁBA ÖNTI
A SZIMBÓLUMOKAT

24. oldal

MIT TEGYÜNK,
HA VÁROSBA TÉVEDT
VADAT LÁTUNK?

33. oldal

ADVENTI AJÁNDÉK KONCERTEK A MÁRAIKULTBAN!

Borbély Mihály

Paulína Škodová

Szabó Marcell
Pregun Tamás

Misztrál együttes

**12.06.
19:00**

Borbély Mihály és barátai – Ókútból friss víz
jazz és világzenei koncert

**12.10.
19:00**

Tűz és Víz
A Kerekes Band és a Dalinda közös koncertje

**12.12.
19:00**

Paulína Škodová koncert
Krisztina Klasszik: tornacipős komolyzene fiatal tehetségekkel

**12.14.
19:00**

Adventi zongorakoncert
Szabó Marcell és Pregun Tamás előadásában

**12.15.
19:00**

A várakozás zsoltára
Sudár Annamária és a Misztrál együttes adventi koncertje

A programokon való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött!
Regisztráció: www.maraikult.hu

Kell a lassulás

Először csak észrevétlenül, csendesebben, aztán – nyilván észrevették – egy óvatlan pillanatban teljes repertoárjában, hang- és színkészletével berobbant a karácsony előtti reklámkampány és vásárlási kavalkád.

A konzumer nagyüzem bizonyára egy mit sem sejtő pénteken (fekete pénteken, ékes angolsággal black Friday-en) indult, vagyis akkor már csütörtökön, mert a hatalmas (?) leárazások örült napját is be kell harangozni valahogy.

Benne vagyunk már, igen. És legfeljebb felsőhajthatunk, hogy milyen jó lett volna még ezelőtt megvenni mindent, amit karácsonyra szánunk. De már késő. Illetve mégse, mert épp most villan be tavalyról a rémisztő emlékkép, hogy mennyire rossz érzés volt december 23-án kajtatni a hiányzó fontos ajándék után. Tehát majd most! Most időben meglesz minden, időben elkészül minden, és még az az online megrendelt csomag is kényelmesen ideér.

Ám közben észrevettük-e már magunkon (vagy másokon), hogy mennyire elképesztő módon irányít minket a fogyasztói kultúra? Hogy milyen intenzitással ostromolja érzékszerveinket a reklám, a promóció, az ajánlat? Hogy mennyire hatnak a tudatalattinkra az unásig ismételt hírverések, az örökösen hallott-látott szlogenek?

Pedig épp a lelassulásról, a lassan magunk mögött hagyott év átgondolásáról, a számvetésről kellene szólnon a december. Az élmények, emlékek felidézéséről, jófajta baráti találkozások, családi összejövetelek szervezéséről. Mert ez az év se jön vissza soha, ilyenkor jó visszaidézni a nyarat, az élményeket, az emlékeket.

A keresztény kultúra nem véletlenül szánja az egész decembert a várakozásra, az ünnep előtti felkészülésre. A heti ütemezés (advent első, második, harmadik és negyedik vasárnapja) a várakozásnak megfelelő tempót ad. Ugyanakkor nem a tétlenségről, hanem körülnézésről, figyelemről, a másik felé való nyitásról szól. Nincs mese, a reklámhadjárat zajában is kell tudni figyelni a lényeges dolgokra, kinek-kinek mire: önmagunkra, a családunkra, Istenre, a földi utunkra és a jövőnkre.

Kuthi Áron
főszerkesztő

Impresszum

A BUDAPEST I. KERÜLET

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Kiadó: Budavári Média és Városmarketing Kft.

Szerkesztőség: 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.

Telefon: +36-1/611-6493

Írjon nekünk: info@varnegyed.hu

Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu

ISSN 2060-6303

VÁRNEGYED
Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

Főszerkesztő: Kuthi Áron

Munkatársak: Balogh Roland, Schmidt Gábor,
Szilléry Éva, Tari Tamás

Fotó: Körösi Tamás, Tóth Tibor, Vadnai Szabolcs

Nyomdai előkészítés: Crood Comp

Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza! Minden jog fenntartva!

Megjelenik kéthetente 18000 példányban.

Látogatás Marlow-ban, az emlékezés napján

November 10-én Molnár Gábor, a Vízváros önkormányzati képviselője részt vett az I. kerület brit testvérvárosában rendezett emlékezés napi ceremónián. A látogatás egyben a Budavár és a dél-angliai, Temze-parti Marlow közötti viszony felevenítését is szolgálta.

Nagy-Britanniában hivatalosan november 11-én emlékeznek az első világháború lezárására, illetve valamennyi, az Egyesült Királyság részvételével zajlott fegyveres konfliktus hősi halottaira. A rendezvényt Marlow önkormányzata és az Egyesült Királyság legjelentősebb veteránegyesülete, a Királyi Brit Légión szervezte.

A városi hadiemiélműnél kétperces néma csendet követően elsőként Howe grófnője, Elizabeth Georgiana Curzon, III. Károly király Buckinghamshire megyei főispánja helyezte el koszorút. Őt követte Marlow polgármestere, David Brown, majd Molnár Gábor, végül Jean-Yves Perrot, Marlow francia testvérvárosa, Marly-le-Roi polgármestere. A megemlékezés

Dr. Molnár Gábor (b) Marlow-ban a helyi és a francia testvérvárosi polgármesterrel

Forrás: Facebook/Magyarország Londoni Nagykövetsége

résztevői ezt követően díszmenetben vonultak végig a város főutcáján.

Budavár és Marlow között William Tierney Clark brit mérnök, a Lánchíd tervezőjének személye, illetve maga a Lánchíd az

eredeti kapcsolódási pont. A kisvárosban a budapesti Lánchíd kisebb, egyszerűbb változata látható a Temze felett, tervezője ugyanúgy Clark volt.

TT

PIPACS A KABÁT HAJTÓKÁJÁN

Hogy miért a pipacs vált a brit emlékezés napjának szimbólumává, amelyet az Egyesült Királyságban élők jellemzően kokárdaként hordanak ebben az időszakban, arra az első világháború nyugati frontja szolgálmagyarazattal. Az antant és a központi hatalmak összecsapásának helyszínei ugyanis májustól júniusig pipacsba borultak, így vált ez a virág az elesett brit katonákra emlékeztető jelképpé, amely több irodalmi alkotásban és dalban is felbukkan.

Forrás: Böröcz László Instagramja

LETÉTI KÉZBESÍTÉS A BATTHYÁNY UTCAI POSTAPON. November végétől bővült a postai szolgáltatások köre a Batthyány utca-Fő utca sarkán működő postán, az I. kerület vezetése lakossági kérésre megegyezett a szolgáltatóval, hogy ezen a postaponton is legyen lehetőség letéti kézbesítésre. Ez azt jelenti, hogy a hivatalos, tértivevényes, illetve levélszekrény útján nem kézbesíthető küldemények átvétele közvetlenül a Batthyány utcai postán is történhet. (A fotón Balczó Barnabás, a Magyar Posta Zrt. vezérigazgatója és Böröcz László a posta újranyitását. A lakosság körében népszerű posta nyáron, közel másfél év kényszerű szünet után nyitott újra.)

Fél évszázad a szépkorúak szolgálatában

Novemberben ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját a Hattyú utcai Idősek Klubja. Böröcz László polgármester – a képviselő-testület több tagjával együtt – ebből az alkalomból köszöntötte az intézmény látogatóit és dolgozóit. A klubok fontos találkozási pontok az idősek számára.

A városvezető szerint a Széna tértől egy sarokra található klub az I. kerület egyik legfontosabb közösségi tere a szépkorúak számára, az itt kialakult emberi kapcsolatok, barátságok egész Budavárnak példát mutatnak. „A legfontosabb, hogy élő közösségeket építsünk az I. kerületben. Ez pedig nemcsak azt jelenti, hogy közös programokon veszünk részt, hanem azt is, hogy számíthatunk egymásra” – hangsúlyozta beszédében a polgármester. Ennek szellemében buzdította a jelenlévőket, hogy ha bárkinek bármi problémája van, nyugodtan forduljon az önkormányzathoz: „Mi azért vagyunk, hogy az I. kerület problémáival, az itt élők ügyes-bajos dolgaival foglalkozzunk.”

Böröcz László kiemelte: fontos számukra, hogy támogassák az idős közösségeket, hiszen „rengeteget tanulhatunk az idősebb generációktól, tapasztalatuk, bölcsességük és élettörténeteik mindannyiunk gazdagságát növelik”. Az ünnepi eseményen Fazekas Csilla alpolgármester, Dr. Nánásiné Abonyi Gyöngyi és Fróna Levente önkormányzati képviselők is részt vettek.

VN

Fél évszázad az idősek szolgálatában – ünnepség a Hattyú utcában

Fotók: Vadnai Szabolcs

A KERÜLET IDŐSKLUBJAI

Az I. kerületben három idősklub üzemel, a Hattyú utcai 1974-ben jött létre, és 30 férőhellyel működik. A Roham utcai klub 1987-ben nyitott meg 40 férőhellyel. A harmadik, a Fő utcában működő, szintén 40 fős klub 2006-ban indult.

KARÁCSONYI KONCERT AZ I. KERÜLETI IDŐSEK SZÁMÁRA

Sebestyén Mártával és Andrejszki Judittal

Hagyományok Háza (1011 Budapest, Corvin tér 8.)

2024. december 13. (szombat) 10.00 óra

Angyalok és pásztorok

Advent és karácsony ünnepkörének zenéje népi és írott forrásokból, magyar és európai kitekintéssel

Regisztráció személyesen december 4. és 12. között a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatói Központ klubjaiban

I. sz. Idősek Klubja: Hattyú u. 16.

II. sz. Idősek Klubja: Roham u. 7.

III. sz. Idősek Klubja: Fő u. 31.

Gondozási Központ: Attila út 8.

Sz.-Cs.: 9.00-15.00

P.: 9.00-12.00

Isten éltesse! Dragonits Tamás száz éves

November 13-án rendhagyó módon köszöntötték a századik életévét betöltő Ybl- és Reitter-díjas építész, az I. kerület díszpolgárát, Dragonits Tamást. Úri utcai otthonában népes családján és a barátokon kívül a Budavári Önkormányzat küldöttsége is felkereste, sőt tisztelői még szerenáddal is meglepték a Várhoz ezer szálon kötődő neves szakembert.

A meglepetés-eseményen az idős építész az önkormányzat részéről Böröcz László polgármester, Fazekas Csilla és Fodor Artur alpolgármesterek és Wehner Kristóf önkormányzati képviselő köszöntötte 100. születésnapja alkalmából. Az önkormányzat küldöttsége átadta a polgármesteri köszöntőleveleket, illetve egy üveg konyakkal és rétéssel is meglepte Dragonits Tamást.

„Én is készültem ám ajándékkal” – mondta válaszként az ünnepelt, aki eredetileg könyveket akart dedikálni az öt köszöntőknek, de sajnos ez már akadályba ütközött: „Nem tudok írni. A D betűig még ment, utána már nem. Ezért inkább mást találtam ki. 1966-ban aforizmák gyűjtésével foglalkoztam, ezekből összegyűjtöttünk egy kosárra valót, ezt fogják megkapni azok, akik eljöttek.”

ÜNNEPLŐK SEREGE

A rokonok által kiosztott aforizmás cetliknek pedig bőven akadt gazdája: az utcán közel száz fős tömeg gyűlt össze, hogy szerenáddal üdvözlésére meg a jubiláló építész. A gyertyákból kirakott 100-as számot körülálló, rögtönzött énekkarban Dragonits Tamás tisztelői mellett a kerület

díszpolgárai, a képviselő-testület jelenlegi és korábbi tagjai is feltűntek. A Serkenj fel, kegyes nép kezdetű magyar népdal, illetve az Éljen soká kezdetű ének hangjait követően Dragonits Tamás rövid beszédben köszöntötte az egybegyűlteket. „Nem az én érdemem, a Jóistennek köszönhetem, hogy ennyit éltem, és lehet, hogy nektek is jobb, hogy nem ti vagytok 100 évesek. De nem is lesztek, mert elűt benneteket az autó!” – jegyezte meg viccesen a tömeg úttestre is lelógó részének.

DÍSZPOLGÁRI KOCCINTÁS A VÁROSHÁZÁN

A szerenád után a Városháza kisebbik házasságkötő termében folytatódott az ünnepség, ahol az önkormányzat vezetése és az összegyűlt díszpolgárok emelték poharukat Dragonits Tamás egészségé-

re. Bár az ünnepelt kénytelen volt otthon maradni, hiszen már nehezen mozog, érdekességekben bővelkedő életútját az egybegyűlt kedves, személyes történetek, és egy hozzá kapcsolódó kvíz formájában idézték fel.

„Az '50-es, '60-as évek vári és polgárvárosi rekonstrukciók felügyelőjeként nem csoda, hogy a mai napig szívén viseli az itteni épületek sorsát” – osztotta meg a jelenlévőkkel Böröcz László. „A Pénzügyminisztérium újjáépítése kapcsán aggódott, hogy az el fogja nyomni a Mátyás-templomot. Amikor azonban lekerült róla az állványzat, felülvizsgálta a korábbi szakmai álláspontját, és elmondta, hogy ő nem is gondolta volna, hogy ennyire jól harmonizál majd a palota a templommal. Ebből is látszik, hogy mennyire friss szellemileg” – fűzte hozzá a polgármester.

Böröcz László arra is kitért, hogy a közösségépítés jegyében rendszeresíteni szeretnék a díszpolgári összejöveteleket.

Az est folyamán felvetődött, hogy az önkormányzatnak könyvsorozat formájában kellene közkinccsé tennie a Dragonits Tamás budavári tevékenységét megörökítő szakmai dokumentációt. Ez jól kiegészíthetné az építész 2014-es, Szemtanúság című memoárját.

Az ajándékot Fazekas Csilla, Wehner Kristóf és Böröcz László adta át

Fotók: Vadnai Szabolcs

Tari Tamás

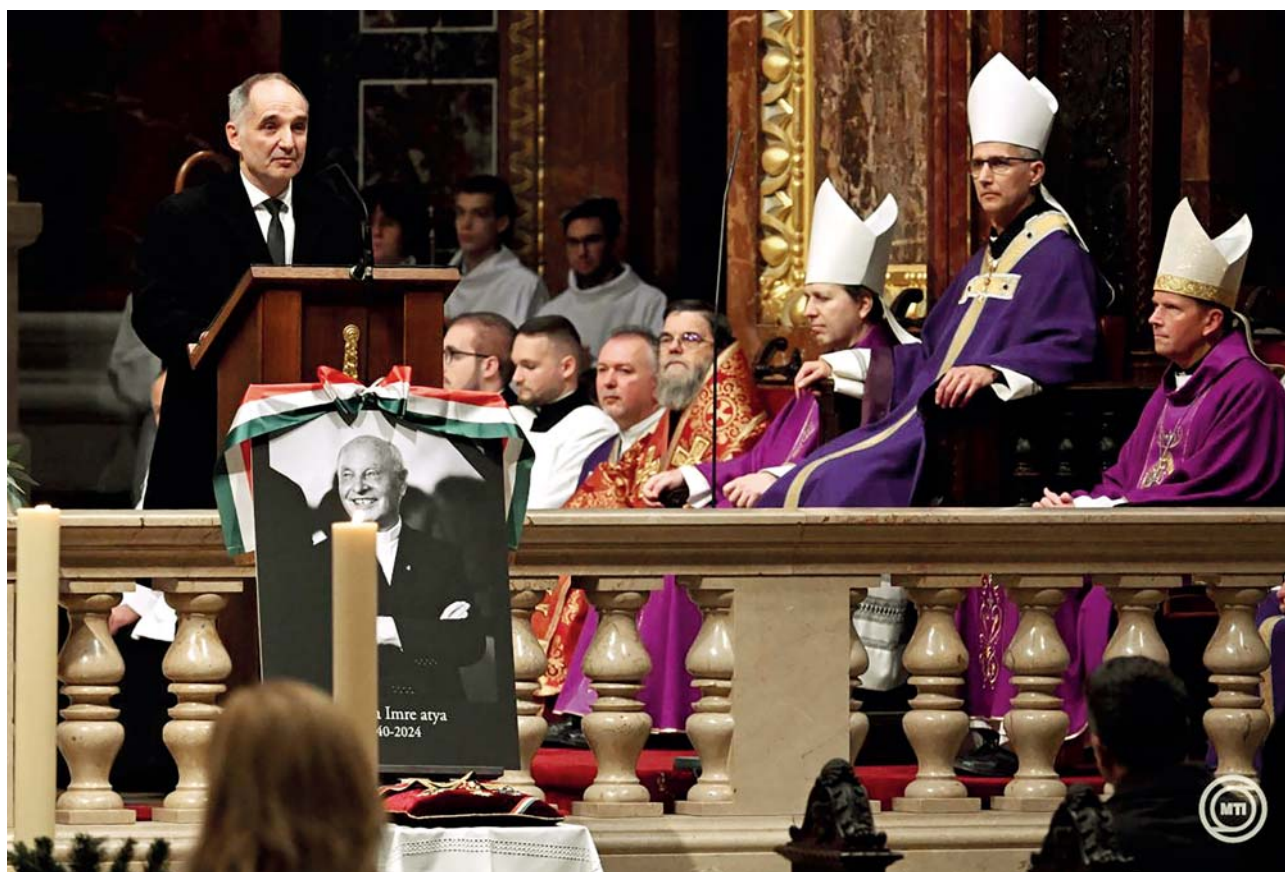
Graffittimentesítés a kerületben

A kerület több helyszínén is létezik olyan falfelület, amely kedvelt a graffitizők körében. Ezek eltávolítása állandó feladatot jelent. November 8-án a Budavári Önkormányzat munkatársai a bejelentést követően két nappal már el is távolítottak egy óriás falfirkát a Krisztina térről. A vandálok a Krisztina körút 65–67. szám alatti drogéria ajtaja mellett firkálták össze a falat. Október legvégén pedig Fróna Levente önkormányzati képviselő jelzésére távolítottak el falfirkákat a Logodi és az Alagút utca közötti lépcső korlátjáról. Ha ön is tapasztal hasonló rongálásokat, az önkormányzat ügyfélszolgálati elérhetőségein tehet bejelentést: 06-1/458-3030, 06-1/458-3025

VN

A Logodi és az Alagút utca közötti lépcső előtt és utána Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

A BAZILIKÁBAN HELYEZTÉK ÖRÖK NYUGALOMRA KOZMA IMRÉT. Az október 17-én elhunyt Kozma Imre irgalmasrendi szerzetest, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnökét november 15-én családtagjai, egyházi vezetők, a kormány több tagja, a Máltai Lovagrend tagjai, a zugligeti plébániatemplom közössége, magyar és külföldi segélyszervezetek képviselői, a betegápoló irgalmasrend tagjai, tisztelői és követői kísérték utolsó útjára a zsúfolásig megtelt Szent István Bazilikában. A szertartást Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Máltai Lovagrend káplánja mutatta be. A főpásztor kiemelte: Kozma Imre neve összekapcsolódott a rendszerváltás, a szabadság, a keresztény segítő szeretet fogalmával. A gyászmisén az I. kerület képviselőjében részt vett Böröcz László polgármester, Fazekas Csilla alpolgármester és Bauer Eszter önkormányzati képviselő. Kozma Imrét a bazilika altemplomában helyezték örök nyugalomra.

Fotó: MTI

Fotók: Kőrösi Tamás

Felvesszük a megszakadt hagyományok fonalát

Bauer Eszter polgári értékekről, az I. kerület szellemi felélesztéséről és a Márai-évről

Eddig a Jókai Anna Szalon és a Budai Polgári Közösség vezetőjeként ismerhették az itt élők Bauer Esztert, aki idén már a testületben képviselheti a krisztinavárosiakat és a Naphegyen élők egy részét. Az idén önkormányzati képviselőként debütáló néprajzkutatóval az I. kerület hagyományairól, szellemi életéről, és arról is beszélgettünk, hogy milyen feladatok várnak rá kulturális tanácsnokként.

– Milyen kötődése van az I. kerülethez?

– Az apai dédnagymamám, bár őt személyesen már nem ismerhettem, a Fő utcában lakott, a keresztanyám pedig a Virág Benedek Házban. Az Apród utca 10. kislányként egy mesebeli hely volt a számomra, nagyon szerettem ott lenni és játszani az ódon falak között. A kisfiam a Dísz térre járt óvodába, majd a Naphegyre iskolába, ahova kora hajnalokban érkezni, főként ősszel, varázslatos volt. Emlékszem, a Kőműves lépcsőn sétáltunk felfelé a nehéz iskolatáskákkal, körülölelt bennünket a természet a Tabánban és közben felderengett a szemközti oldalon a Budavári Palota. Jó emlékeket őrzök ebből az időszakból is. Mindemellett a Szilágyi Dezső téri református közösséghez tartozunk, sokszor vállaltam, hogy kis kézműves foglalkozásokat tartok a gyerekeknek, megtanítom őket szőni, fonni, hímezni és egy pár évig a budavári Schütz Kórusban is énekeltem az

evangélikus templomban a Bécsi kapu téren. Tehát sok és régre visszanyúló szállal kötődöm ide.

– Mikor és miért döntött úgy, hogy bekapcsolódik a kerület kulturális életébe?

– 2018-ban Nagy Gábor Tamás polgármester hívott meg, hogy legyek a Jókai Anna Szalon vezetője, ezzel vette kezdetét az én I. kerületi kulturális utazásom. A polgármesteri kabinetben a nagyobb rendezvények szervezésében vettem részt egészen 2020-ig. Ezt követően ismerkedtem meg Böröcz Lászlóval, aki felkért, hogy éllesszük újra a Budai Polgári Kört Budai Polgári Közösség néven.

– Mit jelentenek az ön számára a polgári értékek?

– Egyfajta nyitottságot, egymásra való odafigyelést, illetve egy olyan minőséget, amely a hagyományaink éltetésén keresztül közvetít és hív életre értékeket

– A Budai Polgári Közösség (BPK) vezetőjeként a kerület egyik legjelentősebb civil szervezetét irányíthatta. Mikor kapcsolódott be ebbe a munkába, és milyen eredményeket ért el?

– Az eredetileg 1999-ben alakult szervezetet közösen újíttottuk meg Fazekas Csilla alpolgármesterrel és Böröcz Lászlóval, még 2021 nyarán. Én 2022 novemberében vettem át az elnöki tisztséget. Rendszerességre törekedtünk, ezért indítottuk el a szerdai szalon eseteket, ahová zömmel kerületi kötődésű, jeles személyiségeket hívtunk meg. Szerettük volna, ha az itt élők is átérzik: nem mindennapi, hogy ilyen példát mutató emberek között élhetünk. Mi mentettük tovább a Márai-esteket, illetve a Vízzenét is, amelyek azelőtt önkormányzati szervezésben folytak. Családi napokat és rengeteg más programot is szerveztünk, amelynek eredményeként mára egy 2500 lelkes közösséget hoztunk létre.

– Mi inspirálta arra, hogy önkormányzati képviselőként is szolgálja az itt élőket?

– Böröcz László kért meg erre a feladatra. Néprajzkutatóként az emberek felé fordulás mindig a szívügyem volt, így ebben a minőségemben is azt szeretném elérni, hogy jobb legyen az I. kerületiek élete. Ehhez pedig hozzátartozik, hogy az életkörülményeiken is javítsak, akár a köztisztaság, a városkép vagy a közbiztonság terén. Ehhez rengeteg inspirációt ad a Krisztinaváros és a Naphegy gazdag hagyománykészlete, amelyre tá-

maszkodva igyekszem visszavarázsolni ide azt a polgári miliőt, ami fizikai valójában és szellemiségében a múltban gyökerezik, de a jövőbe is mutat.

– Mi a jelentősége annak, hogy épp a kulturális terület kaphatott az ön személyében tanácsnoki képviselőt a testületben, míg a többi hasonló státusz megszűnt?

– Nagy megtiszteltetésként élem meg ezt a pozíciót, és tanácsnokként a teljes I. kerületben szeretném segíteni a kulturális ügyek előmozdítását. Ahogy a földet megműveli az ember, és ennek segítségével valami jót, étellel telít teremt, úgy szeretnék én és a városvezetés is hasonló életet lehelni a kerület művelődésébe.

– Mi egy kulturális tanácsnok tulajdonképpeni feladata, illetve milyen tervekkel készül az elkövetkező ciklusra?

– Már most nagyon sokan fordulnak hozzám kérdésekkel és várják a javaslataimat, az önkormányzatban pedig rengeteg munkánk akad. Emiatt sok feladattal a kultúra területén is lendületből kell megbirkózunk. Így kellett megálmodni és megtervezni például az idei adventi programokat: a Szentháromság téri kézműves vásárt és a megszokott adventi koncerteket. Egyelőre a rendezvényeké a fő hangsúly, de a testvérvárosi kapcsolatok terén is egyeztettem már Fodor Artur alpolgármester úrral, akivel november elején már Pozsonyt is megjártuk egy ott szervezett Márai Nap kapcsán. Az elmúlt önkormányzati ciklus sok szempontból hatalmas úrt, elárvult, kiüresített és megszakított hagyományok sokaságát hagyta maga után – a Könyvünnepe és a Beethoven Budán Fesztivál, vagy a Jókai Anna Szalon és a kisebb galériák tevékenységének elsorvasztása kézenfekvő példák –, ezeknek a fonalát is mielőbb fel kell vennünk. A helyi kezdeményezések és gondolatok támogatása felé pedig kiemelt figyelemmel szeretnék fordulni.

– Jövőre lesz Márai Sándor születésének 125. évfordulója, ennek kapcsán milyen programok várhatóak?

– Az egész évet ennek szeretnénk szentelni. Márai, bár Kassán született, élete meghatározó periódusában az I. kerület lakója volt, amely számos művéből is visszaköszön. Szeretnénk egy állandó Márai-kiállítást életre hívni, ami reményeink szerint a jövő év végére készülhet el. A kassai emléklakáshoz hasonló, bensőséges élményt adó kivitelezésben gondolkodunk. Emellett természetesen a Márai-esteket is szeretnénk folytatni, iskolai programokat is tervezünk, de gondolkodunk más, Márai emlékét a tágabb közönség elé vivő rendhagyó megoldásokban is.

– Hogyan lehetne bekapcsolni a kerület vérkeringésébe az olyan, itt működő, állami kulturális intézményeket, mint az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK), vagy a Magyar Nemzeti Levéltár?

– Nagyon egyszerű a válasz: fel kell venni velük a kapcsolatot. Az OSZK-val már van is élő együttműködésünk, hiszen ők adtak helyszínt a Márai-estjeinknek, miután kinőttük a Budai Polgári Szalont, de sok közös szervezésű programunk is volt. A magyar kultúra napján például külön tartottak számunkra tematikus sétákat. A Levéltárral egyelőre nincs hasonló viszony, de ott is számos lehetőség van az együttműködésre. Fontos feladat lesz, hogy kihasználjuk az ilyen gyűjtemények jelenlétét a kerületben. Ez a kerületi iskolák számára is remek lehetőséget teremthet arra, hogy a tanulók megismerjék ezeket a közgyűjteményeket, otthonosan mozogjanak bennük, megtanulják használni és becsülni őket.

Tari Tamás

AJÁNDÉKOZZUK MEG A RÁSZORULÓ GYEREKEKET!

Kerületünkben három helyszínen fogadják az ajándéknak szánt adományokat, az akció december 18-áig tart

Az adventi cipősdoboz-akciók szerencsére már megszokottá váltak Magyarországon. Minden évben találkozhatunk ezzel a kezdeményezéssel, ilyenkor szerte az országban több száz gyűjtőpont létesül, hogy a jótékonykodásra kész támogatókat fogadhassák, ajándékaikat összegyűjthessék. A rászorulóknak adandó cipősdoboz-ajándékba bármit lehet tenni, aminek egy gyermek örülhet. Az összekészített, szortírozott ajándékokat alapítványok, szeretetszolgálatok, egyházak juttatják el a címzettekhez. Az ajándék életkortól és nemtől függően sok minden lehet, ennek szinte csak a fantázia szabhat határt, na és persze a doboz mérete. A Budavári Önkormányzat Czakó utcai Sport- és Szabadidő Központja, a Budai Polgári Közösség és a Márai Sándor Művelődési Ház szintén csatlakozott a Baptista Szeretetszolgálat gyűjtéséhez. Az összegyűjtött cipősdoboz-ajándékokat a szeretetszolgálat országos önkéntesi hálózatán keresztül juttatja el a gyermekekhez, még az ünnepek előtt. Az alábbiakban a doboz tartalmának összeállításában segítünk.

A DOBOZBA LEHET TENNI:

- **mesekönyvet és ifjúsági könyveket, színezőt,**
- **játékot** (társasjátékot, kártyát, kockát, építőjátékot, foglalkoztató és készségfejlesztő játékot, babát, autót, labdát, ugráló kötelet, egyéb sporteszközt, stb.),
- **higiéniai felszerelést** (dezodort, tusfürdőt, sampont, fogkefét, fogkrémet, fésűt, kézkrémet)
- **édességet** (cukorkát, nyalókát, csokoládét, kekszet)
- **íróeszközt és egyéb iskolai felszereléseket** (füzetet, tollat, filcet, zsírkrétát, színes ceruzát, vízfestéket, temperát, radírt, hegyezőt)
- **kedves lehet még egy képeslap vagy családi fotó néhány üdvözlő sorral, jókívánsággal, de postai vagy e-mail címet nem célszerű megadni.**

MIT NE TEGYÜNK A DOBOZBA?

Az adományok közé ne kerüljön:

- **agresszivitásra készítő kép, játék** (játékpisztoly, kés, pc-játék)
- **konzerv, romlandó étel, gyümölcs**
- **törékeny tárgy** (tükör, porcelánbaba, stb.)
- **gyógyszer**
- **sampon, testápoló, egyéb folyékony tárgy esetén tanácsos gondosan becsomagolni azt egy zárható tasakba, hogy sérülés, szivárgás esetén se tegye tönkre az egész ajándécsomagot.**

HOGYAN CSOMAGOLJUK BE A DOBOZUNKAT?

Az összekészített ajándékot csomagoljuk be színes csomagolópapírral, lehetőleg külön a tetejét és külön az alját, majd ragasszuk le átlátszó cellulux ragasztószalaggal, vagy kössük át vékony zsineggel! Így nem nyílik ki szállítás során, viszont könnyen kinyitható és visszazárható az elengedhetetlen biztonsági átnézés elvégzésekor! A dobozra jól láthatóan írjuk fel, hogy milyen korosztályú lánynak/fiúnak szánjuk az ajándékot, pl. így: „fiú 12” vagy „lány 8”.

HOL ÉS MEDDIG GYŰJTIK A CIPŐSDOBOZOKAT?

Czakó utcai Sport- és Szabadidő Központ,
az asztalitenisz-asztaloknál található gyűjtőpont-
sarokban december 18-ig.

Hétfőtől-péntekig: 7.30–21.00 óráig

Szombat-vasárnap: 9.00–21.00 óráig

Budai Polgári Szalon irodája (Fő u. 28.), **december 17-ig.**

Hétfőtől-csütörtökig 10.00–16.00 óráig

Márai Sándor Művelődési Ház (Krisztina tér 1.)

december 18-ig.

Hétfőtől-péntekig: 9.00–21.00

Hideg idő, jó hangulat a garázsvásáron

A Budai Polgári Közösség november 16-án első ízben szervezett garázsvásárt a Czákó utcai Sport- és Szabadidő Központban. A kerületi vásárosok már kora reggel elkezdtek az eladásra szánt tárgyaik kipa-
kolását, és a hideg idő ellenére már fél kilenckor megjelentek az első vevők, dél felé még külföldi érdeklődők is betévedtek. Az eladók főként ruhákat, gyermekjátékokat, könyveket és apróbb dísz tárgyakat kínáltak eladásra. A portékák között később Böröcz László polgármester, Fazekas Csilla alpolgármester és Bauer Eszter önkormányzati képviselő is szétnézett.

Mint azt a polgármester a megjelenteknek elmondta, hagyományt szeret-

nének teremteni ezzel az akcióval, hiszen a garázsvásár a pazarlás csökkentéséről szól, arról, hogy érdemes újrahasznosítani, használatba venni a mások által megunt tárgyakat. A vásár folytatásától azt reméli, hogy nemcsak az eladni szándékozó kerületiek, hanem a jó fogást kereső érdeklődők is egyre nagyobb számban fogják felkeresni ezt a jó kezdeményezést. A vásáron eladóként jelentek meg a Szociális Missziótársulat nővérei is a Krisztina körúti Farkas Edith Szeretetotthonból. Minden látogatónak és eladónak járt a forró tea a sportközpont jóvoltából.

A mostani nagy sikerre való tekintettel a kerületi garázsvásár újra jelentkezik december 21-én a kedvezményes fenyőfa vásárral egy időben.

-kuthi

Mikulás-várás a Czakón

A Budai Polgári Közösség szeretettel várja az I. kerületi családokat az idei Mikulás-várásra.

Az I. kerületi szülők gyermekei a Mikulástól ajándékot kapnak, ehhez regisztráció szükséges.

Regisztrálni az info@budaipolgarikozosseg.hu címen lehet december 5-ig.

Együttműködő partnerek: Budavári Lakosok Szövetsége, Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpont, Itthon Otthon Társaskör

A program a Magyar Kormány és a Bethlen Gábor Alap és a Budavári Önkormányzat támogatásával valósul meg.

Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpont
(1016 Budapest, Czákó u. 2-4.)
december 6., szerda, 17.00-18.30

A BELÉPÉS DÍJTALAN!

Program:

Az aranyzórú bárány
– Az Álomzug Társulás előadása
Mézeskalácssütés
Karácsonyi fotósarok
Korcsolyázás a jégpályán

További információ: info@budaipolgarikozosseg.hu, facebook.com/budaipolgarikozosseg

KEDVEZMÉNYES FENYŐFA VÁSÁR

Böröcz László polgármester javaslatára a képviselő-testület döntése alapján az I. kerületben bejelentett érvényes lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, életvitelszerűen a kerületben élő lakosok kedvezményes áron, 500 forintért vásárolhatnak luc- és ezüstfenyőt.

2024. december 21. (szombat), 9.00 - 14.00

✦ **Monastery Boutique Hotel Budapest, belső parkolója** (Ponty utca 1.)

✦ **Czakó utcai Sport- és Szabadidő Központ** (Czakó utca 2-4.)

A kezdeményezés célja a karácsonyi kiadások terheinek enyhítése a nyugdíjasok, nagycsaládosok és egyedül élők számára.

Hogy juthat fenyőfához?

1. Regisztráció: www.karacsonyfa.budavar.hu
2. A fenyőfa átvételéhez hozza magával lakcímkártyáját!
3. Csak készpénzes fizetés lehetséges, az elérhető készletből lehet választani (luc- és ezüstfenyő).
4. Egy háztartás legfeljebb egy fenyőfát vásárolhat.

A fenyőfa ára 500 Ft, a készlet erejéig.

A fenyőfavásárral egy időben GARÁZSVÁSÁR a Budai Polgári Közösség szervezésében a Czakón.
Információ: info@budaipolgarikozosseg.hu

KARÁCSONYI KONCERT AZ I. KERÜLETI CSALÁDOK SZÁMÁRA

Az eseményen ajándékutalványt és ajándécsomagot kapnak azok az I. kerületi családok, akik 2024-ben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek, vagy ahol a szülő saját háztartásában három, vagy több gyermeket nevel és családi pótlékra jogosult.

A részvétel ingyenes, de regisztrációköteles:
<https://budavarszk.hu/jelentkezesi-lap-karacsonyi-unnepsegre/>

Budavári Önkormányzat, Aula (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.)
2024. december 13. (péntek) 17.00 óra

Kritikus pont a Déli és a Batthyány tér

Több rendőr, közterület-felügyelő és polgárőr fog figyelni Budavár közterületeire

Az I. kerületben stagnál a közterületen elkövetett bűncselekmények száma, a Batthyány tér és a Déli pályaudvar viszont neuralgikus pontnak számítanak – hangzott el november 21-én a kerületi rendőrkapitányságon megrendezett Járási Közbiztonsági Egyeztető Fórumon. 2025-ben a gyorsajtók ellen is fellépnek, jönnek a traffiboxok.

Márton Zoltán kapitányságvezető a kerület bűnügyi helyzetéről szólva elmondta: érezhető elmozdulást jelent, hogy ug-rásszerűen megnőtt az online térben elkövetett bűncselekmények száma. Ez jellemzően azt jelenti, hogy az ügyfelet egy magát banki ügyintézőnek kiadó csaló hívja fel azzal, hogy a számlát feltörték, a tulajdonos azonosítása érdekében pedig elkéri a bankkártya adatait és a PIN-kódot is. Ma már nemcsak az idősebbeket károsítják meg így, és nemcsak leemelik a pénzt a károsult számlájáról, de még hitelt is felvesznek a nevében.

A kerületben stagnál a közterületen elkövetett és a garázda bűncselekmények száma, a Délinél – mivel nagy forgalmú közlekedési tranzitpontról van szó – a vagyon elleni bűncselekmények, például lopás fordul elő. Nem jellemzőek a kerületben a gépjárművel kapcsolatos bűncselekmények, sem a betörések, utóbbiból idén eddig tíznél is kevesebbet követtek el. A kapitányságvezető megjegyezte: fontos az állampolgárok szubjektív biztonságérzete, hiszen akinek a sérelmére elkövetnek egy bűncselekményt, „egészen máshogy érzi ezeket a számokat.”

A közlekedéssel kapcsolatban elmondta, még mindig nagyon sok az ittas vezető, évente nyolcvan-száz embert is megbüntetnek emiatt, de közülük legfeljebb minden tizedik lehet helyi lakó. Sokan még mindig nem ügyelnek a passzív biztonságra, vagyis nem kötik be magukat, idén már több száz embert büntettek meg emiatt a rendőrök. Idén, ahogyan tavaly sem történt Budaváron halálos közúti baleset.

Böröcz László polgármester a fórumon arról beszélt, hogy Szilágyi András személyében rendészeti biztos állt munkába, és arról, hogy igyekeznek felgyorsítani az előző ciklusban „beragadt”, a közbiztonsággal kapcsolatos fejlesztéseket, például a zebrás

Böröcz László kerületbejárást tart Szilágyi András rendészeti biztossal, Varga Dániel (b), Molnár Gábor (j) képviselőkkel és Fazekas Csilla alpolgármesterrel

Fotó: Vadnai Szabolcs

csomópontok kialakítását és a közterületi kamerarendszer bővítését. Jövőre a kerület három helyszínén helyeznek ki traffiboxokat, az Attila úton, a Krisztina körúton és a Hegyalja úton. A polgármester hangsúlyozta, hogy szükség van a prevencióra, különösen a fiatal korosztályban a droghasználat megelőzésére. Várhatóan jövő tavaszra a rendőrséggel, a polgárőrséggel és az iskolákkal közösen drogprevenciós programot dolgoznak ki, amely szeptemberben elindulhat. A cél, hogy minden budavári diák kapjon ebben témában felkészítő oktatást.

Hegedűs György, a Budavári Polgárőrség elnöke a Batthyány téren és környékén tartózkodó hajléktalanokkal kapcsolatos problémákra hívta fel a figyelmet, kiemelve, hogy többen a jegykiadó automatánál kéregetnek erőszakosan vagy kitűríják a szemeteseket a visszaváltható palackokért. Felidézte, hogy érte már támadás a polgárőröket, ezért szereztek be szűrőállító mellényt.

Böröcz László ezzel kapcsolatban elmondta: a téren a nyáron késelés, a gyerekrendelő mellett pedig közszeméremsértés is előfordult, ezért megerősítik a közterület-felügyeletet, és önkormányzati rendszert hoznak létre. A rendőrök és a polgárőrök is gyakrabban lesznek jelen a köztereken, és a tiltott közterületi alkoholfogyasztás ellen is fel fognak lépni. A hajléktalankérdést természetesen nem lehet csak rendészeti módszerekkel megoldani, segíteni kell az ilyen sorsra jutottakat, hogy visszaileszkedhessenek a társadalomba, ezért az önkormányzat a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal működik együtt.

Schmidt Gábor

A Batthyány téren és környékén állandósult a hajléktalanok jelenléte, nem ismeretlen fogalom a kéregetés

Fotó: Várnegyed

Igényelje a fűtési támogatást!

A Budavári Önkormányzat a fűtési idényben (október 15. – március 1.) havi 10 vagy 20 ezer forinttal támogatja a kerületben lakcímkártyával rendelkező jogosultakat.

A jogosultság feltételeiről érdeklődjön személyesen az önkormányzati ügyfélszolgálatokon vagy interneten a budavar.hu/szocialis-ugyek oldalon.

A fűtési támogatás március 1-ig igényelhető, az elbírálás a kérelmek beérkezésének sorrendjében történik, és folyamatos. A támogatás annak a hónapnak az első napjától kerül megállapításra, amelyik hónapban a kérelem benyújtásra kerül. A támogatás iránti kérelmet Ügyfélszolgálatunkon keresztül is benyújthatja.

A kérelem kitöltésében, benyújtásában készséggel segítenek az Ügyfélszolgálati Iroda munkatársai, valamint a 06-1/458-3051, a 06-1/458-3035, vagy a 06-1/458-3033-as telefonszámokon is segítséget igényelhetnek a Szociális és Intézménytámogatási Iroda munkatársaitól.

Karácsonyi ünnepi támogatás!

Az I. kerületben lakcímmel rendelkező 80 év feletti, idén 80. évüket betöltő személyek, bizonyos feltételekkel a 65 év feletti, valamint a gyermekvédelmi kedvezményben vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülő szülők, vagy saját jogon e támogatásokra jogosult nagykorúak igényelhetik a Budavári Önkormányzat ünnepi, 15 000 forintos egyszeri támogatását. A feltételeket tartalmazó tájékoztatót és kérelemnyomtatványt keresse postadájában, vagy tájékozódjon a budavar.hu/szocialis-ugyek oldalon.

A kérelem benyújtásának határideje: december 15. Az elbírálás folyamatos.

A kérelem kitöltésében, benyújtásában készséggel segítenek az Ügyfélszolgálati Iroda munkatársai, valamint a 06-1/458-3051, a 06-1/458-3035, vagy a 06-1/458-3033-as telefonszámokon is segítséget igényelhetnek a Szociális és Intézménytámogatási Iroda munkatársaitól.

Kerek összeg a kerek évekért: Igényelje ön is a jubileumi szépkorú-juttatást!

A kormány idén Magyarország nevében köszönti a 90., a 95., a 100., a 105., a 110. és a 115. életévüket betöltött, magyarországi bejelentett lakóhellyel rendelkező nyugdíjasokat. A jubileumi köszöntéssel okirat és állami ajándék is jár. Az ünnepi köszöntés mellé a szépkorúak az életkoruknak megfelelő összegű juttatásban is részesülnek:

90 éveseknek 90 ezer, 95 éveseknek 95 ezer, 100 éveseknek 100 ezer, 105 éveseknek 105 ezer, 110 éveseknek 110 ezer, illetve 115 éveseknek 115 000 forint jár.

Az I. kerületi ünnepelteket Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH) a 90. évük, vagy annál magasabb életkor betöltése előtt legalább 60 nappal írásban értesíti a lakó- vagy tartózkodási helyükön a támogatás lehetőségéről. Az értesítés egy űrlapot is tartalmaz, amelynek segítségével meg kell adni a támogatásra jogosult lakcímét, amelyen a köszöntés céljából elérhető, vagy ennek hiányában az okirat postázási címét. A kitöltőnek nyilatkoznia kell a juttatás folyósításának helyéről (lakcím vagy bankszámla). Emellett írásbeli hozzájárulását kell adnia, hogy a köszöntés szervezése érdekében az önkormányzati jegyző kezelhesse a személyazonosító és lakcímadatait.

Ezt követően a BFKH továbbítja az információkat a jegyzőnek. A jegyző ezt követően személyesen is egyeztet a szépkorúval a köszöntés időpontjáról és az okirat átadásáról. Amennyiben az ünnepelt nem kér személyes köszöntést, a nyugdíjfolyósító szerv postai úton küldi meg az okiratot, illetve folyósítja az összeget az adatátvételt követő 15 napon belül, de legkorábban az ünnepelt életkor elérését megelőző öt nappal.

Bővebb tájékoztatásért a budavári jegyzőhöz, vagy a Kormányhivatalhoz kell fordulni.

Adatvédelmi incidens, e-mail-címek kerülhettek avatatlan kezekbe

Komoly, az előző városvezetéshez köthető adatvédelmi probléma merült fel a Budavári Önkormányzatnál. A Polgármesteri Hírlevél adatkezelése kapcsán kiderült, hogy V. Naszályi Márta volt polgármester leköszönésekor a hírlevélhez tartozó adatokat nem adta át a következő városvezetésnek.

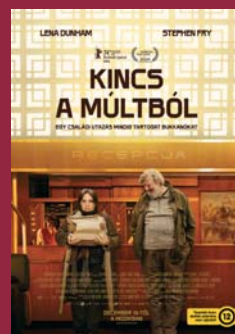
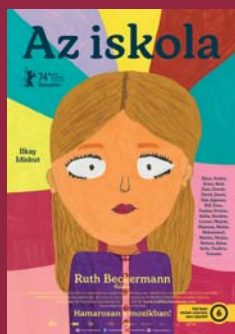
Bár a Polgármesteri Hírlevél legnagyobb részt V. Naszályi Márta egyéni politikai céljait szolgálta, adatkezelője – ahogy az 2024 júniusáig az adatkezelési tájékoztatóban is ez szerepelt – a Budavári Önkormányzat Polgármesteri Hivatala volt. Az október 1-jén lezajlott hivatali átadás-átvétel során azonban a volt polgármester ezeket az adatokat nem adta át, a hírlevél adatkezelőjeként pedig már saját magát jelölte meg.

A történetek miatt az önkormányzat bejelentést tett a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál (NAIH), és kezdeményezte az adatvédelmi incidens kivizsgálását. Az ügy a természetes személyek adatainak kezelését szabályozó általános adatvédelmi rendelet (GDPR) alapján különösen súlyosnak minősül, mivel a személyes adatok kezelése az érintettek engedélye nélkül módosult. Az önkormányzat felhívja az érintettek figyelmét arra, hogy az ügygel kapcsolatban Kertészné dr. Tuska Tünde adatvédelmi tisztviselőnél lehet további tájékoztatást kérni az adatvedelem@budavar.hu címen. VN

Tabán^omozi

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 2900 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 2200 FT | AJÁNDÉKJEGY 3000 FT
I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!
Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

Korhatár nélkül megtekinthető Hat éven alulak számára nem ajánlott Tizenkét éven alulak számára nem ajánlott Tizenhat éven alulak számára nem ajánlott Tizenöt éven alulak számára nem ajánlott Kizárólag felnőttek számára ajánlott

Eljött a pillanat, amikor vállaltuk: mi vagyunk a budai fiúk!

Vitáris Iván, az Ivan & The Parazol frontembere globális zenei hatásokról, kelet-európaiságról, magyar lehetőségekről és az amerikai attitűdről

A nyugati világ zenéje óriási hatással van az Ivan & The Parazol együttesre, de mint Vitáris Iván, a zenekar énekes-e lapunknak elmondta, nem szeretnének a konzumkulturális térhez idomulni. A 2010-ban alakult banda előtt évek szívós munkájával nyílt meg a nemzetközi zenei tér. Neves amerikai klubokban játszottak, és idén nyáron a brit BBC Radio 1-en mutatkozott be legújabb daluk. A hamarosan elérhető Belle Epoque című új lemezük tudatosan fogalmaz meg olyan gondolatokat is, hogy legyünk büszkék a kelet-európaiságunkra. A formáció kerületünkben lakó frontembere beszélt arról is, hogy a sajátos régiós értékeinket érdemes bemutatni a zene globális színpadán.

– Honnan ilyen erősen a zenekarban a '60-as, '70-es évek zenei világának inspirációja?

– Van a rockzenének egy tiszta forrása, ami az évtizedek során koszolódott, majd lett belőle egy nagy óriás folyó, mint a Duna, aminek nagyon nagy a sodrása. Mi vissza akartunk menni a kezdethez, megnézni, hogy ott milyen értékeket lehet még felfedezni. Ez pedig pont az ötvenes, hatvanas, hetvenes évek rockzenéjének időszaka. Van torzított gitár, dob és basszus a zenéinkben, de ha azt nézzük, hogy egy mostani dalunknak mi köze van például a Rolling Stones bármelyik lemezének dalaihoz, akkor azt mondhatom, hogy szinte semmi. Természetesen a szüleink hatása is számít, nálunk otthon legtöbbit az LGT, a Hobo Blues Band, a Pink Floyd, Frank Zappa szólt. A rockzenének a század második felére tett hatása máig él, de ha a kétezres évek elejére gondolok, akkoriban jött be például az Oasis, mindenki azt hallgatta. Az is érdekes, ahogyan ránk visszahat az Arctic Monkeys, Jack White, vagy a Jungle munkássága. Generációkon átívelő dalok ezek és minket kifejezetten érdekel az eredet.

– **A Budai Pop című 2021-es lemezük megjelenésekor úgy fogalmazott, hogy bár érdekli a nyugati megjelenés, mára letettek arról, hogy olyanok akarjanak lenni, mint a kortárs külföldi zenekarok. Hogy kell ezt érteni?**

Fotó: Mari Ornella

– Nem szeretném meghazudtolni magunkat azzal, hogy előadjuk, hogy egy amerikai zenekar vagyunk. Igazából itt az értékekről van szó. A Belle Epoque most elkészült nagylemezünk –, melynek október végén volt a megjelenés előtti bemutatója –, tudatosan a sajátos lokális üzeneteinket közvetíti. Van egy dal benne, a Danube slay, ami arról szól, hogy a kelet-európaiak nyomulnak, Budáról jönnek, nem pedig Hollywoodból, finomfőzéleken nőttek fel, hisznek magukban és mindenre képesek. Azt gondolom, hogy ilyet nem fog írni egy párizsi vagy londoni zenész. A nyugati világ zenéje óriási hatással van ránk, nemhogy letagadhatatlan, hanem büszkén vállaljuk, hogy az az egyik iskolánk. Művészeti dolgokban sokszor nagyon közel érezzük magunkat Párizshoz vagy Londonhoz, de reméljük, hogy ez visszafele is ki tud alakulni. Például az üzeneteken keresztül, ahol olyan dolgokat fogalmazunk meg, amelyek a mieink. Olyan univerzális problémák, amelyeket innen lehet hitelesen elmondani. Ne idomuljunk egy konzumkulturális tér felé, hanem a saját értékeinket emeljük, nemzetközi minőségben megfogalmazva.

– **Érezte az amerikaiak őszinte érdeklődését a Los Angeles-i East West stúdióban, ahol a 2019-es Exotic Post Traumatic című albumot felvették? A kíváncsiságot, hogy mit tudnak beletenni abba a hatalmas kulturális masszába, ami az USA társadalmát képezi?**

– Az, hogy egy kinti nagyon magas színvonalú producerrel dolgoztunk, az egy dolig, ami mellé kell négy-öt másik tényező, amivel össze lehet állítani egy „csillagrombolót”. Az Exotic Post Traumatic lemez felvételekor bármennyire is szerettük volna összetartani a zenekart, a belső egyensúlyunk romokban volt. Rossz állapotú zenekar ment ki stúdiózni. Tele voltunk bizonytalansággal, belső feszültségek is voltak az együttesben. Éppen ezek miatt nem biztos, hogy ki tudtuk belőle hozni a maximumot. Ám ez a mostani lemez nem jöhetett volna létre ebben a formában, ha ott nem történik meg, mert sok stúdiópraktikától kezdve rengeteg tudás, kapcsolat kialakult, ami meghatározta a következő éveket.

– **Mi ragadta meg a kinti attitűdből?**

– Ha valaki megveszi a Rick Rubin Az alkotás mint életmód című könyvét, azt szűrheti le belőle, amit mi kint megtapasztaltunk. Másként kezelték az alkotóművészet szabadságfokait, azt, amit szeretnénk a zenénkben létrehozni. Egy olyan piac a kinti, ahol azt érezheted, hogy a művészetnek meg lesz az a helye, ahol belépsz és jól érezheted magadat, és az egész körforgás úgy működik, hogy legnagyobbtól a legkisebbig meg tud fizetni a kellő szakembert. Azt, hogy bármi megszerezhető, és még sorolhatnám, mind olyan körforgást eredményeznek, ami rengeteg sérültség és kishitűség és félreértés kiesik a rendszerből, ami itthon nagyon jellemző. Mindenképpen fordulatot jelentett nekünk ez az út, hogy eljutottunk a világ egyik top stúdiójába, (mások mellett a Rolling Stones és Frank Sinatra dolgoztak itt – a szerk.) és a következő lépés, amit meghoztunk, hogy innentől saját stúdiónk lesz. Akárcsak a festőnek, aki műterem nélkül nem tud alkotni. Magyarország kis piac, ahol tízmillió ember él, és nagyon sok mindent megélt együtt. Olyan generációs hatások vannak, amelyek még száz évig a döntéseinkre és az egymással való viszonyainkra is hatással lesznek. Felismertük, hogy ezt nem értik az amerikaiak. Amikor az amerikai nagykövettel, David Pressman-nel találkoztam, akinél egy nagyobb magyar zenésztársaság jött össze, feltette nekünk a kérdést, hogy kinek milyen családi traumái voltak. Az egyik jelenlévő nagymamáját majdnem elgázosították, a másik nagyapja a Donnál harcolt, volt, akinek felmenője 1956 kemény helyzetét élte meg, vagy Recskre került. A nagykövet nézett maga elé, hogy mi mindent hordozunk magunkkal. Az amerikaiaknak hatalmas szabadságot tud adni, hogy ezek a traumák ott nincsenek jelen a közelmúltban. Igaz, hogy most Amerika is elindult egy olyan úton, ahol rengeteg a bizonytalanság. Mellesleg azt látni kell, hogy azok a társadalmak, amelyek szembe tudtak nézni a sebekkel, kicsit egészségesebben élnek. A németeknél megvolt ez a szembenézés. Valamiért mi tologatjuk ezeket a kis kockákat és csodálkozunk, hogy éppen mi sikerül, vagy mi nem. Emellett ott van az is, hogy teher alatt nő a pálma és elég komoly kulturális vagy akár tudományos tevékenységek folytak itthon mindig, világszintű az emberanyag nálunk.

– **Az Ivan & Parazol erre a jelenségre 2019-ben megírta a Polarizmus című dalát. Az Európát és Amerikát is kettéosztó polarizált társadalmakról van szó?**

– Igen, pontosan, a szám is görbe tükröt tart ennek a jelenségnek. Ma minden művésznek olyan szerepe van szerintem, hogy tükröt tartson a megosztottságnak. Ez még ha közhelyesnek is tűnik, akkor is így van. A mi feladatunk az, hogy a saját művésztünkben boldogok legyünk és azokat, akiket érdekel, amit mi teszünk, azokat ugyanannyira, vagy még inkább boldoggá tegye.

Ennyi a cél. Számunkra fontos, hogy más emberek nézőpontjából ihletet kapjunk. Ha a magyar kulturális üzenetek felől közelítünk, akkor világraszóló üzeneteink vannak, amiket fel tudnak erősíteni bizonyos platformok, de hinni kell ezeknek létrejöttében. Abban, hogy érdemes egy zenekar arra, hogy Európa-túrnét tartson, vagy egy film, hogy Oscar-díjat nyerjen. Az a hit, hogy itt van egy ilyen város, mint Budapest, és a világ bármely pontjáról érkező megállapítja, hogy: „na, ez aztán díszlet!”, meg erősíthet minket abban, hogy minderre képesek vagyunk. Ehhez azonban összefogás és kitartás kell, magunkban és abban, amivel foglalkozunk. Minket mindig is nagyon inspirált, hogy tudunk kommunikálni más nemzetekkel és az itthoniakkal, akikkel közösek a terheink és a tapasztalataink. Kitartóak vagyunk és annyira hűségesegek egymáshoz, mit amennyire hozzánk a közönségünk ragaszkodik. Ezekből az élményekből kell erőt meríteni, mert ami elválaszt, abból senki nem tud győztesen kijönni, csak belebolondulni.

– **A nyolcvanas évek és az underground is megérintette a zenekart. Miért az Európa Kiadó egyik legismertebb számát, a Mocskos időköt dolgozták fel?**

– Furcsa megközelítésből válaszolok erre. Ha én azt érzem bármin, hogy az nincs befejezve, az én meglátásom szerint félkész, az engem idegesít és elkezdek gondolkodni a befejezésen. A Mocskos időknel ezt éreztem. Ez nem kritika, nekünk is nagyon sok olyan dalunk van, amit nem vittünk végig, és évek után cico-mázgatjuk. Ismeretem az Európa Kiadót, sőt voltunk közös menedzsmentben is. Képtben voltam ezzel az iránnyal, de a kísérleti, artrock, new wave dolgok mostanában fogtak meg. Tavalyelőtig például nem nagyon hallgattam Talking Heads-et, most pedig imádom. A Mocskos időköt a Covid idején hallgattuk sokat. A világ egyik legjobb szövegének tartom, de valahogy nem volt nekem készen a zenei alap és elkezdtünk a feldolgozáson gondolkodni. A dal struktúrájába és hangzásvilágába nagyon beleenyúltunk, a dinamikájába szintén, de a harmónia menetén a szövegén és a tempóján nem változtattunk. Teljesen új értelmezést kaptott, mert én mindig is azt gondoltam a Mocskos időkről, hogy nem szerelmes dal, hanem egy hatalmas bemondás egy társadalmi helyzetre, ami érvényes a jelenre. Plusz töltetet adtunk azzal, hogy a forintárfolyam lett a borítóképe. Az, hogy a közönség nagyon szereti, azt jelzi, hogy jól éreztük.

– **Menyhárt Jenő, az Európa Kiadó frontembere, a dal szerzője is szereti?**

– Együtt zenéltünk a Strand Fesztiválon. Nagyon jól kezelte és jóban is vagyunk vele. Megértem a régi EK-rajongókat, azokat is, akik nem szeretik. Volt, aki azt mondta, hogy ez nem Quentin Tarantino és Elvis Presley szerelemgyereke. Nekem akkor bevillant, hogy de igen, pont az! Pont ez a lényeg, és amit nagy dolognak tartok, hogy Budapesten jön létre Quentin Tarantino és Elvis szerelemgyereke, olyan találkozás, amelyben a globális egymásra hatások megteremtődnek. A rock'n rollban van egy ilyen közös szellem, ahol meg lehet találni egymással az azonos hangokat.

– **A Budai Pop című nagylemez bemutatója az egykori Ifjúsági Parkban, a Várkert Bazárban volt. Mit jelent önöknek a budaiság, és Önnek az, hogy az első kerületben él?**

– Budán lakni világnézet, mondhatnám Márai szavaival. Első kerületi vagyok, de a XII. kerületben nőttem fel. A budaiság érdekes identitás, ami tűnhet felvágásnak. De eljött az a pont, amikor emelt fővel azt mondtuk, hogy: igen, mi vagyunk a budai úrifűk és nem érdekel, hogy ehhez milyen előítéletek tapadnak. Kiinduló zenei inspiráció a Hobo Blues Band, és ha valamit, akkor a közép-európai Hobo Blues Bandet nem lehet a budai úrifűk körébe sorolni. Nekik más volt az identitásuk, nekünk viszont a budai kerületek az identitásunk részei. Az én szívemet megdobogtató dolgok ezekhez a kerületekhez kötnek: első, második, tizenegy, tizenkettő. A Bem Rockparton vettük fel a Budai Pop live sessionjét, és nagyon furcsa volt, hogy a Korál zenekar, Homok a szélben saját verzióját is akkor vettük fel. Azokban a napokban, amikor Balázs Fecó meghalt. Az egész Korál felszerelés ott volt mögöttünk végig a színpadon. Megrendítő volt ebben a körforgásban benne lenni. Szóval a Budai Popban fogalmaztuk meg, hogy mik vagyunk és mi az, amit nem szeretnénk letagadni.

– **A Belle Epoque lemez a zenekar jobb korszakát jelöli ki?**

– A harmónia elérése egyre fontosabb azok után, hogy az eredeti felállásunk megváltozott az utóbbi években. Nagyon különleges dolgokat éltük meg együtt és mostanra érzem, hogy beléptük az új aranykorba. Persze, a dalok a háború, halál, szerelem és azok a társadalmi problémák körül forognak, amik, ha véget érnek, eljőhet az aranykor.

Szilléry Éva

Újraindul a buli a Szilágyi Dezső téri kikötőben

Közel kétéves szünet után november 22-én újra megnyílt a Szilágyi Dezső téri hajó, amely az eredeti nevén, Kassaként üzemel tovább.

A Szilágyi Dezső tér előtt, a Dunán horgonyzó rendezvényhajó megtartja a korábbi TRIP-hajó kulturális küldetését: elsősorban könnyűzenei szórakozóhelyként működik tovább, de az első évben még csak hétvégékre nyit meg. A szervezők lapunknak elmondták, idővel színházi előadások befogadását tervezik, de mivel későn kaptak engedélyeket, nem tudtak hosszú távra előre tervezni – közben javában tart a színházi szezon – ebben az évadban így még nem lesznek prózai produkcióik.

A hajó belterén nem változtattak: két nagy belső termet fognak tudni működtetni.

Azt ígéri a Duna leglátványosabb szakaszán – szemben a Parlamenttel – álló hajón a Martin Torus hangtechnika olyan dinamikával és olyan kristálytisztán szól majd, amelyet még soha nem tapasztalt a budapesti közönség. Az audiovizuális élmény fokozására egy hatalmas ledfal, robotlámpa és egyéb vizuális eszközök is készen állnak a bevetésre a nagyteremben.

A Kassa az egykori magyar dunai-tengeri flotta utolsó még meglévő tagja, amelyet 1939-ben bocsátották vízre. A második világháború idején 1941-től hadi szolgálatot teljesített, majd az

Új feladat előtt a régi hajó

Fotó: Körösi Tamás

1944-ben közelgő Vörös Hadsereg elől Ausztriába menekítettek, ahonnan csak 1947-ben tért vissza, ekkor nevezték át Debrecennek. A hatvanas évekig Budapest és a keleti mediterrán országok között ingázott.

-szilléry

ELSŐ KERÜLET TV

Helyi hírek megbízható forrásból

LOKÁLIS HÍREK • KÖZLEKEDÉSI INFORMÁCIÓK
EGYHÁZI KÖZVETÍTÉSEK • MAGAZIN MŰSOROK

Keresse csatornánkat az alábbi szolgáltatók kínálatában:

Magyar Telekom hálózat – 320-as programhely

Vodafone / DIGI hálózat – 523-as programhely

EuroCable / HelloDigital hálózat – 500-as programhely

További információért látogasson el weboldalunkra

www.elsokerulettv.hu

MESE
múzeum
Decemberi programok

**December 7.
szombat 11:00**
MANÓVADÁSZAT
Vajon megtaláljuk-e
a Mikulás huncut segítőit,
akik elrejtőztek a múzeumban?
Ajánlott korosztály:
5-10 éves korig
30 perc

**December 14.
szombat 11:00**
ADVENTI MESÉLÉS
Közös ünnepvárás
Boldizsár Ildikóval
Ajánlott korosztály:
5-10 éves korig
60 perc

**December 21.
szombat 11:00**
KARÁCSONYI KREATÍV FOGLALKOZÁS
Hangolódjunk együtt az ünnepre közös alkotással!
Saját készítésű teakeveréket és recepteskönyvet
készíthet mindenki.
Ajánlott korosztály: 5-12 éves korig
120 perc

**December 28.
szombat 11:00**
JÁTSZANI JÓ!
Ezen a délelőttön családdal közösen
kipróbálhatod te is a Mesemúzeum
társasjátékait!
Ajánlott korosztály:
6-12 éves korig
120 perc

Mesemúzeum | 1013 Budapest, Döbrentei utca 15. | +361 202 4020 | mesemuzeum@pim.hu

PÉNZMÚZEUM
Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont

ADVENT A PÉNZMÚZEUMBAN!

A karácsonyi készülődés alatt is várjuk látogatóinkat! Bronz-, ezüst-, és aranyvasárnap nyílt napot tartunk, programokkal, foglalkozásokkal várunk minden érdeklődőt. Csütörtökönként pedig továbbra is megnézhetik Az alapítás című filmet, ami a 100 éves független Magyar Nemzeti Bank megalapításáról szól.

A BELÉPÉS INGYENES! | Időpontfoglalás: penzmuzeum.hu | 1122 Budapest, Krisztina krt. 6.

NYITVATARTÁS

Hétfő, szerda és péntek	8:00 – 17:00
Kedd	zárva
Csütörtök	8:00 – 19:00
Szombat és vasárnap	10:00 – 18:00

ÜNNEPI NYITVATARTÁS

December 23 – 26.	zárva
December 31. – január 01.	zárva

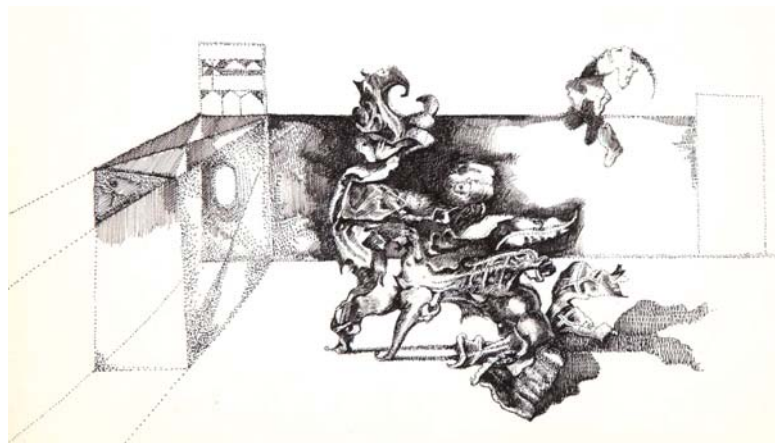

Alkotói egymásrahatások: Rozsda Endre és Barta Lajos a Várfok utcai kiállítóhelyen

A szürrealizmus 100. évfordulója előtt tiszteleg a Várfok Galéria legújabb kiállítása Rozsda Endre festőművész és Barta Lajos szobrász több évtizedes barátságának bemutatásával. A nemzetközileg elismert Rozsda Endrének a múlt héten nyílt meg a tárlata Séta a térben címmel.

Két meghatározó modern képzőművész találkozásának és egymásra hatásának állít emléket a Várfok Galéria legújabb kiállítása. Rozsda Endre (1913, Mohács – 1999, Párizs) és Barta Lajos (1899, Budapest – 1986, Köln) mindketten tagjai voltak a párizsi Európai Iskolának. 1932-ben Budapesten ismerkedtek meg, Barta érdeklődését a tizennégy évvel fiatalabb Rozsda Endre kezdte el a modern művészetek felé irányítani.

Az alkotók 1937-ben már közösen béreltek műtermet Budapesten, majd 1938 tavaszán együtt utaztak Párizsba, ahol közel hat évet töltöttek el a Montparnasse-on lévő rue Schoelcher 11. szám alatti műtermükben. Kölcsönös alkotói inspiráció jellemezte barátságukat. Budapestre 1943-ban hazatérve a két alkotó zsidó származásuk miatt üldözöttként bujkáltak, majd a világháború után, 1945 és 1948 között az Európai Iskola által szervezett több tárlaton is bemutatkozott. A rezsim nem tűrte a szürrealista és az absztrakt törekvéseket, ezért a csoportot 1948-ban feloszlatta. Barta 1949-ben a Várkert bazársoron kapott műtermet. A mintegy huszonöt évig tartó együttélésük Rozsda újbóli, az 1956-os forradalmat követő végleges Párizsba költözésével ért véget, ám barátságuk életük végéig megmaradt. Rozsda Endre nagyon jó kapcsolatot ápolt a szürrealizmus pápájával, André Bretonnal, akinek komoly szerepe volt életművének felemelésében, vélhetően ennek a barátságnak köszönhető, hogy 1957-ben részt vett Milánóban a szürrealizmus nagy nemzetközi tárlatán.

Rozsda Endre: Kiskutyám I. (1958)

A két művész egymásra hatását a Várfok Galéria egy korábbi tárlata már részben megidézte, de ilyen átfogóan, mint a Rozsda Endre & Barta Lajos, Séta a térben című jelen válogatáson, itthon még nem volt látható.

Rozsda nagy hazatérése az 1998-as nagy retrospektív tárlata volt, amelyet a Műcsarnok rendezett neki. Szalóky Károly, a Várfok Galéria tulajdonosa azonnal felkereste Rozsdát és a rákövetkező évben kiállítást szervezett neki a Várfok utcában. Sajnálatos módon erre az évre esett Rozsda Endre halála is.

A Várfok Project Room kiállításán Rozsda sajátos szürrealista világot megidéző tusrajzait mutatják be, melyek különös lényeket, álomszerű figurákat vonultatnak fel, egy időben a párizsi Centre Pompidou a szürrealizmus centenáriuma alkalmából rendezett tárlattal, ahol Rozsda két grafikája is szerepel. A kamaratárlat igazi kuriózumának számítanak Barta Lajos Párizsból érkezett, a nagyközönség számára ritkán látható grafikái. A szobortervek, formakísérletek mellett autonóm érvényű művei is helyet kapnak a kiállításon.

A tárlat január 25-ig lesz látható.

Szilléry Éva

**Szent István
Kávéház**

Ezen kupon felmutatásával minden I. kerületi lakos

**50%-OS KEDVEZMÉNYRE JOGOSULT
AZ ADVENT BUDÁN KARÁCSONYI VÁSÁRON**

a Szent István Kávéház étel- és italkínálatából

*A kedvezmény igénybevétele ezen kupon felhasználásával az Advent Budán karácsonyi vásár teljes nyitvatartási ideje alatt igénybe vehető és egyszeri vásárlásra vonatkozik.

Szeretettel várjuk Önöket a Szent István Kávéház standjánál!

A Tabánban talált otthonra a nehéz múltú kaukázusi

Kati szenvedélyes kutyamentő, és leginkább a nagytestű kutyákat szereti. Füles befogadásával komoly feladatot vállalt. A fotó alapján azt hitte, hogy jámbor leonbergi pásztorral van dolga, de amikor találkoztak, kiderült, hogy kaukázusi juhászkutya, amely még gondoskodó nevelés mellett is lehet kiszámíthatatlan. A tabáni hegyoldalban találkoztunk, ahol összetartó kutyás kör játszik együtt délutánonként.

Az Őze padnál futunk össze, nem messze az '56-os emlékműtől, ez azért fontos helyszín, mert a padot a kutyások állították. „Először az Őze kő jött létre, Őze Lajos ugyanis itt tanulta a szerepeit. Az öreg kutyás társaság oszlopos tagja volt Őze Ildikó, Őze Lajos özvegye is. Kisebbik kutyámat, Pindurt – csivava tacsó keverék – tőle örököltm” – meséli Kati.

Az említett kisebbik kutyát, Pindurt nem kell csalogatni, mert pillanatok alatt hanyatt vágódik a lábunk előtt, ahogy a gazdi mondja „azonnal eladja magát”. Nem így Füles, aki szinte meghódíthatatlan, egyszerűen mert őt védelemre és önállóságra tenyésztették. Egy Győr melletti faluból érkezett, senki nem törődött vele, hat évig oltást sem kapott, elég rossz állapotban volt. Alkoholista gazdájának halála után a szomszédok etették, félt tőle az egész falu. Arra tartották, hogy riogassa az embereket, nem ismeri az érintést, nem érti a közeledést.

A leonbergis állatmentők találták meg Katit, akinek a kutyamentés a szenvedélye. „Akkor halt meg az előző kutyám. Férjem fél a kutyáktól, de lementünk, hogy megnézzük. Bekábítottuk Fülest – akit akkor még Sziránónak hívtak –, arra kértem a többieket, hogy ha előbb ébredne fel a kutya, mint hogy hazaérünk, szálljanak ki az autóból, és fussanak, mert ezt a »csatát« nekem kell megvívni.”

Végül a kertben ébredt a kenneljében, ahova Kati bemelegkedett mellé és csendesen ült órákig, hagyta, hogy az állat néhányszor körbejárja. Nem támadta meg és nap mint nap közelebb engedte magához. – Az állatorvos azt mondta, altassuk el, annyi más kutya van még, aki gazdira vár. Én azt mondtam, „azokért mások felelősek, Fülesért én vagyok” – meséli Kati.

Másfél éve van nála és azt állítja, még ennyi idő és megszeli. „A férfakkal bizalmatlan, hiszen a gazdája megverte néha, a férjem ezért még tart tőle. De jó társként tudja, hogy ez a mániám, és egy jó házasságban kell, hogy a partner elfogadja, hogy olyan elfoglaltsága legyen a társának, ami leköti az energiáit.”

Füles rövid pórázon sétál, néha szájkosarat is kap, hiszen még vigyázni kell, nehogy támadjon. Érdekel, hogy viszonyul Pindurhoz. „Pindur személyiségfejlődésének nagyon jól tett Füles jelenléte. Korábban séta közben odarohant a nagyokhoz, beszólt nekik, azok meg néha jól megkergették. Amióta Füles velünk van, rájött, hogy egyes kutyáknak foguk is van. Otthon tudomásul veszik egymást, de nincs kapcsolatuk. A kaukázusiak olyanok, akárcsak az immunrendszer. Őket arra tenyésztették ki, hogy nagyon kemény kutyák legyenek, ha napokra egyedül hagyják őket, akkor is tudják, hogy mi a feladatuk.” Időközben elvonul mellettünk egy agár, a másik oldalról egy szállás szőrű vizsla, de tovább megy. Ismerik Füles reakcióit. „Soha nem fog játszani, de el fogja tűrni őket.”

Kati nem emlékszik, hány elhagyott kutyust fogadott be. Tizenötöt biztosan. Legnagyobb sikere egy öreg, kilenc és fél éves leonbergi, akinek egy lencse beültetéssel a látását is visszaadta, majd a rendszeres játékkal az életét. „Ha egy évet is visszakaphatnak a hányatott sorsú állatok, azzal az életüket adjuk vissza.”

Szilléry

Vérmező

1918 decemberének egy holdtalan éjén betörők hatoltak a hadügyminisztérium Tárnok utca 2. szám alatt levő raktárpületébe. Az ott található páncélszekrényt szekérre emelték, s a Vérmezőre hajtattak, ahol a tresort felfeszítették, a benne lévő 164.000 korona készpénzt zsákokba rakták, majd felszívódtak. A 8 Órai Újság 1919 elején arról tudósít, hogy a rettegett Fazekas-detektívcsoporthoz eredt a mackósok nyomába.

A valaha Generális-kaszálónak nevezett terület egykor a vár védelmi rendszerének része volt. A beépítetlen füves síkon jól látható és remekül tűz alá vehető volt a felvonuló ellenség. Vérmezőnek a magyar jakobinusok 1795. május 20-i lenyakazása óta nevezzük.

Pedig ontottak itt vért korábban is. Jókai például elmeséli, hogy 1524-ben könyveivel együtt máglyán égettek meg itt egy Ruem György nevű könyvárust. Ez persze mese (még ha van is igazságmagva). Az viszont tény, hogy az 1753-as alföldi parasztmozgalom kuruckodó vezetői közül Bujdosó Györgyöt, akit a források „ház-tűz nélkül való járó-keelő ember”-nek, vagyis csavargónak neveznek, 1754 tavaszán a budai Vérmezőn nyakaszták le.

Martinovics Ignácra sokáig a szabadság mártírként tekintett a haza. Az albán ferences szerzetesből lett oszt-rák titkos ügynök sokat hazudott, sokakat jelentett fel, kártékony, nyughatatlan, jellemtelen ember volt, de nem tehetségtelen. Én nem őt, az intrikus szolgát gyászolom, aki sértett hiúságában lett illuminátussá, hanem akiket elárult, a naiv reformátorokat, akik valóban tehetséges, hazaszerető férfiak voltak, és akiket szintén a Vérmezőn végeztek ki: Sigray Jakabot, Hajnóczy Józsefet, Szentmarjay Ferencet, Laczkovics Jánost.

„Május hónapja volt, hajnal volt az egen, / Rózsa a kertekben, vér a vesztőhelyen.”

Petőfi Vérmező című versének két sora arra a legendára utalhat, miszerint a kivégzést követő reggelen a titkosrendőrök öt cserép vérvörös rózsát találtak a vesztőhelyen.

A Budapesti Hírlap 1895. május 21-i tudósításából idézek: „Száz esztendeje, hogy a szabadság első magyar apostolait hóhérpallokkal kivégezték. A hajnali órákban mintegy háromszáz polgár zarándokolt ki a Vérmezőre – melyet lovas- és gyalogrendőrök szálltak meg –, és ott körben állva, kalapjukat levéve imádkoztak. Ez történt hajnali négy órakor. Félóra múlva üres, elhagyott volt a nagy mező. De fél hat tájban egy bérkocsi jött a pesti oldalról: benne egy lefátyolozott hölgy.” A titokzatos hölgy, aki nemzetiszín szalaggal díszített babérokoszorút akasztott a mező egyik fájának ágára, Jászai Mari volt. „A detektívek a fátyol dacára is felismerték a nemzeti színház büszkeségét, aki egymaga adózott a mártírok emlékének.”

A füves sík persze derűsebb eseményeknek is színhelye volt. Díszszemlék és koronázási jubileumok alkalmával dobok buffogása, tárogatók rikoltozása, megyei bandériumok paripáinak nyerítése verte fel az álmos budai reggelek csendjét. Tereplovaglás, focimeccs, ökörsütés póznamászással, motorverseny, rendőrkutya-idomítás, pápai legátusi mise, cserkész-díszszemle, Szent István-napi lovasjátékok. József főherceg hajnalonta lovagolt körbe az akkoriban még a Tabánig elnyúló mezőn, de gróf Bethlen István miniszterelnökkel is találkozhatott a korán kelő. A biatorbágyi merénylet után szomorú ceremónia színtere a vár alatti füves síkság. A 8 Órai Újság 1931. szeptember 18-i címlapján olvasom: „A Vérmező fekete gyászba öltözött tizenkilenc fekete koporsó körül, melyek a viadukt vérengző fenevadjainak áldozatait rejtik. Az ekrazit, mely szétroncsolta a budapest-bécsi gyorsvonat utasait, fenyegetésül robbant az egész kultúrvilág számára. A bolsevizmus ázsiai mételye, a Szovjet újabb terror-rohama magyar férfiak, nők, gyermekek holttestén keresztül tör pokoli céljai felé.”

A második világháború vége felé, 1944 nyárutóján – micsoda árkádai kép! – békésen legelésző tehéncsordák tűntek fel a Vérmezőn: feltételezem, a közeledő front elől menekített, nyugat felé hajtott állatok pihentek meg a Vár alatt.

A Vérmező parkja alatt rozsdás fém tonnait rejt a föld. A háború végére a várnegyed durván hétszáz épületéből négy maradt ép. A rengeteg rom elszállításához a Várhegy és az Attila út közt kisvasutat építettek, és a Vérmező kilőtt harckocsikkal, lezuhanat repülő roncsaival, hadigépek kiégett vázaival teli, két-három méter mély teknőjét feltöltötték a Várnegyed romtörmelékével.

Száraz Miklós György

Korábbi
Utcamesék:

Fotó: Fortepan/Horváth József

Fotók: Kőrösi Tamás

Teljesen irracionális láncolat a jelenünk

Gaál József képzőművész a szimbólumok erejéről, a kozmikus kapcsolat kutatásáról

A Szentháromság utcáról lépünk be a hetvenes években épült sarokházba, amelynek tetején huszonvalahány éve dolgozik Gaál József Munkácsy-díjas festőművész, szobrász, grafikus, egyetemi docens. Kevés szebb elhelyezkedésű műteremlakás van Budapesten a Tóth Árpád sétány és a Szentháromság tér szomszédságában. Pedig a műteremben történt korábbi tragédia miatt anno nem sokan pályáztak ide. A művészt corpus-faragás közben értük, de ha korábban jövünk, akkor festményeken dolgozik.

Vendéglátónk arra figyelmeztet, néhol megmozdulhat lábunk alatt a legyezőlépcső, az 1970-es években az év házának választott épület enteriőrének leglátványosabb része. A sárgaréz korláttal körbevett csigalépcsősor mellett homályos üvegfal látszik a belső udvar irányába, a harmadik emeleten már komplett télikert alakult ki. A túlbujánzó növények mögül nyílik Gaál József műteremlakása. Jó itt a részletekbe elveszni: a konyhaelemek nagy részét megtartotta, még a hetvenes-nyolcvanas éveket idézik a bútorok, a gemancha teát mini japán csészéből isszuk. Amikor rákérdezek, kelet-mánia-e – hiszen több csoportos kiállítása volt Távol-Keleten, többek között Tajvanban –, azt mondja: „Egész gyerekkoromban ittam azt a morzsolt ruszki teát, citrompótlóval. Kellett a változatosság, nem kelet-mánia.”

A műterem közepén az asztalon corpuson dolgozik, mindehütt faforgácsok, el is nevezem „Jézusfaragó embernek”, ami ellen nem tiltakozik. A szobor hátoldaláról kiderült, hogy 1992-ben kezdett el ezen a munkán dolgozni, most pedig visszatért rá. „Ez a szobor két másikkal együtt az Epreskertben (a Képzőművészeti Egyetem alkotóhelye) lesz kiállítva tavasszal a 65. születésna-

pomon, körülötte plasztikák. A szobrász tanszék úgy gondolta, hogy állítsuk ki a születésnapomon.”

Nincs logikája, hogy miért éppen most fejezi be, egész munkásságára jellemző a parallel alkotás, korábbi munkákhoz való visszatérés, a befejezetlen revideálása. „Egyre több vallási könyvet olvasok, gyerekként ministráltam elsőáldozó is voltam. A zsidó-keresztény kultúra érdekel. A Bibliát olvasva rájövünk, hogy valójában mélypszichológia az egész: a test és a lélek kapcsolata közötti örök kutatás és keresés folyik több ezer éve. Ebben a viszonylatban érdekelnek engem ezek a corpusok: a lélek mintha a porhüvelynek a negatívja lenne, ezért negatívból faragom ki.”

– Először úgy gondoltam, hogy páros lábbal ábrázolom a megfeszített Krisztust, de aztán egy láb lett, fura csavart mozgással. A kézfej kicsi lesz, a fej nagy, mint a kora középkori, román kori munkáknál, amelyeken a fej általában jóval nagyobb. Az, hogy ennyire absztraháljuk a figurákat, a legarchaikusabb művészetből való. Szimbolikus jelentése van ezeknek, a leg-többben szelleminek értelmezik ezt a fajta torzítást – magyarázza a szobrászművész.

A MESTEREK

Korán került be a Képzőművészeti Főiskolára, grafikusként kezdte, de annyira nagy hatással volt rá Csontváry Kosztka Tivadar, Vajda Lajos és Tóth Menyhért, hogy festeni kezdett, és mint mondja, látens módon őket tartja máig mestereinek. Gaál Józsefet egyedi szemléletmódja és művészetfelfogása besorolhatatlanná teszi, és bár találhatunk analógiákat, a művész bármiféle kategorizálást és uniformizálást elutasít.

„Amikor jött az új festészet és a transzavantgárd a nyolcvanas években, megtetszett, de sokaknál úgy éreztem, hogy szerepjáték. Nem tűnt úgy, hogy természetes módon jön belőlük, ezért nem is erőltettem. Örülök annak, hogy a csatornáim nem voltak lezárva. Vannak, akik önfegyelem, vagy társadalmi igazodás miatt elindulnak egy irányba, követnek egy stílust, amit a mester diktál.”

Munkásságában kezdettől egyszerre van jelen a plasztika, dombormű, grafika, festészet. Ahogy mondani szokta, egyik a másiknak katalizátora, azonban, ha pár héttel korábban jöttünk volna, festés közben találjuk. Most a műtermében a domborművek és a szobrok vannak előtérben, de előkerül néhány festmény a tavalyi Idolum kiállításról is, amit a tabáni Tér-Kép Galéria állított ki.

Gaál József a megszenvedett szépséget látatja, a bennünk élő démonokat,

FÓKUSZ

félelmeket, mélyen őrzött traumákat hozza elő alkotás közben. Supka Magdolna művészettörténész szavaival élve, munkái „az élet és a halál közti lét homályában találkoznak saját démonaikkal, félelmeikkel és szenvedéseikkel.”

A lakás másik szobájában például hatalmas maszkok vannak lehelyezve az ablak elé, amelyek a Persona umbra – Árnyékos fejek sorozat részei. Lószerszámból összerakott többretegű maszkok, néhol kipecskelt vagy befogott száj, félig vagy teljesen eltakart, sejtetett tekintetek. „Egymásra rakódott identitások, különböző tudatszintekből előhívott képek. A multikulturalizmus és az identitás kérdése izgatott, ami mostanában jelen van a társadalomban.”

Edvard Munch Sikolyára emlékeztet egy tanulmány, egy kerámia fej, amit már maga sem emlékszik pontosan mikor, egy kerámiaműhelyben, amolyan kísérletként készített. „Elmentem a kecskeméti kerámiaműhelybe és kipróbáltam, hogy nagyon erős mintázással képes vagyok-e egy fejet csinálni. Üreges kell legyen, különben szétrobban. Szóval ez egy tanulás volt, komplex kerámiából. Nagyon tetszettek az anatómiai ábrák és próbáltam azokat erősen megmutatni, stilizálni. Kíváncsi voltam, hogy meg tudom-e mintázni kerámiából. Sok figura inkább a sebezhetőség oldaláról fog meg, abban látom a szépséget. Lehetne ennek akár Haldokló is a címe, de nincs címe.”

Mégis hogyan jönnek elő benne ezek a figurák, vetődik fel a kérdés, hiszen nincs tudatosság, tervezettség munkáiban. „Kialakítottam a magam alkotáspszichológiáját, ami arról szól, hogy létezik a teljesen tudattalan, ott vannak azok a traumák, amelyektől az ember tönkremegy és lebénul. Van a közvetlenül tudatalatti szint, a sejtés: ez dominál az alkotásnál. Olyan, mint az oldott, kicsit öntudatlan létezés. És van a metafizikai, a tudatfeletti, misztikus, vagyis amikor az ember azt érzi, hogy amikor cselekszik, létrejön egy kozmikus kapcsolat. Sokan vitatják, de hit kérdése. Szerintem létezik.”

Éppen egy éve volt a tabáni Tér-Kép Galériában, Idolum címmel egyéni tárlata a művésznek. „Az embert idolumok-tévképek irányítják. Olyanok ezek, mint az ideák” – véli. „Mindenki megteremtí a saját ködképeit, ami megvezeti az embert. Gyárt valamit és ahhoz igazítja a világot. Francis Baconról ered a gondolat, hogy az emberi értelem pedig görbe tükre a tárgyak sugárainak: saját természetét a dolgok természetével összekeverve eltorzítja és meghamisítja a dolgokat.”

Megismerni a természet erejét

Képzőművészeti kiállítás nyílt a Csalogány utcai orvosi rendelőben

A Csalogány utcai rendelő várótermében természeti környezetbe ágyazott képző- és iparművészeti alkotások fotóiból nyílt kiállítás. Paczona Márta, a tárlat kurátora a Magyarországi Alkotótelepek és Szimpóziumok Társaságának elnöke köszönetet mondott a rendelő főigazgatójának, Bodroghelyi Lászlónak, hogy felkarolta az ötletet, mint mondta, ebben a rendelőben nemcsak orvosságot, de művészetet is kapnak a várakozók.

„Mens sana in corpore sano, vagyis ép testben ép lélek” – idézte a latin szentenciát a főigazgató. Hozzátette, hogy a háziorvosi szolgálat az, amely a test és a lélek gyógyítását egy-egy szerre végzi. Ez most újabb lehetőség, hogy szépséggel kezeljük a testi-lelki problémákat. „Ameddig a betegek várakoznak, ezeket a csodálatos alkotásokat szemlélhetik, amelyek egy-egy szerre szépek, megnyugtatóak, és a természeti környezetbe vezetnek bennünket” – fogalmazott.

„Örülök, hogy vannak olyan lakosok és egyesületek, akik gondolkodnak abban, hogy hogyan lehet szebbé, jobbá, élhetőbbé tenni a hétköznapijainkat. Fontos, hogy legyenek önálló helyi kezdeményezések, amelyek a közérzetünket javítják, ráadásul, ha ez egy orvosi rendelőben történik, még nagyobb erőt jelent, hiszen megnyugtatók a lelket” – jelentette ki Böröcz László, hozzátéve, hogy reméli, lesz folytatása ennek a kezdeményezésnek.

Urbán Ágnes, a Magyar Képző- és Iparművészeti szövetség főtitkára megnyitójában elmondta, hogy a galériává változtatott rendelőváró a Magyarországi Alkotótelepek és Szimpóziumok Társaságának köszönheti születését.

A fotókon az úgynevezett land art alkotások jelennek meg, melynek lényege, hogy a nagyméretű műveket közvetlenül a földön, a tájban hozzák létre. A művészek rendszerint a természet elemeit ötvözik a műalkotásba, így új módon léphetünk kapcsolatba a természettel.

-szilléry

A MŰTEREMLAKÁS KORÁBBI LAKÓI

Egykor Ország Lili dolgozott ebben a műteremben, utána Korda István producer, belsőépítész, ám amikor megüresedett, fura módon „csak” negyvenen pályáztak a lakásra. Itt történt ugyanis a brutális Korda-gyilkosság: a homoszexuális producere lakásában ölték meg.

– Mikor szemlére jöttem, egy hatalmas barna folt volt a falon: Korda István megbarnult vére. Tudomásom szerint gyilkosai megjárta, hogy melegek, megölték majd kirabolták. Mindenki erről beszélt. Nem zavart meg ez, titkon még vártam is, hogy megjelenik a szelleme, mert az olyasmit igazolt volna, hogy van kapcsolat a túlvilággal. Valami olyat, ami megdönti azt a világrendet, amiben élünk, korunk egész globális felépítményét. Ennyire kiszolgáltatott soha nem volt az ember, mint a mai gépesített ultramodern világunkban, amiben örült nagy kényelemben él, követelőzik, mégis rettenetesen egyedül van. Teljesen irracionális láncolat a világunk ma – meséli.

A KÖZÖS TUDATALATTI A MŰALKOTÁSBAN TALÁLKOZIK

„A megformálásban és anyagkezelésben vannak szimbolikus kódok, ezek nem tartoznak kötött kultúrához – magyarázza az alkotó – érzületi dolog, lehet azt mondani, hogy a közös tudattalan. Genetikusan kialakult egy közös szimbólumrendszer, ezáltal lehet olyan műalkotást készíteni, amit minden kultúra megérthet. Izgalmas az archaikus motívumvándorlás, és hogy miként változik meg a szimbólum más-más kultúrában, hogyan honosodik meg a világ különböző tájain. Ha nem értik, akkor is érzékelik mint szimbólumot. Nincs kód, egy műalkotásnak végtelen értelmezése van, eltelik ötven vagy száz év, és teljesen másként értelmezzük. Időket átívelő lehet egy műtárgy: asszociálhatunk az ősművészettől a posztmodernig bármire. Ez benne az izgalmas, részben ezért tartózkodom a kategorizálástól.”

Mivel édesanyját többször szóba hozza – akihez szülőföldjére, Tahitótfalura jár haza –, megkérdezem, mit szól a munkáihoz: „Te tudod, fiam... – és vállat vont.”

Szilléry Éva

Forrás: Budavári Önkormányzat

Nemzetiségek Fesztiválja a Városházán

A résztvevőket a polgármester hivatalában fogadta

Fotók: Vadnai Szabolcs

A nemzetiségek és a kulturális sokszínűség kapott lehetőséget a bemutatkozásra november 15-én a Budavári Önkormányzat aulájában. A görög, szerb, német, bolgár, roma, örmény és lengyel nemzetiségek hoztak bemutatót kulturális örökségükből a Nemzetiségek Fesztiváljára. Fodor Artur alpolgármester köszöntötte a megjelenteket, emlékeztetett arra, hogy a városrész történetében mindig meghatározó szerepet játszottak a nemzetiségek. „Különböző korokban eltérő létszámú jelenlétükkel és munkájukkal fontos hozzájárulásukat adták a város épüléséhez, fejlődéséhez. E városrészhez való ragaszkodásuk mai bizonyítéka az is, hogy az új önkormányzati ciklusban kerületünkben a különböző nemzetiségekhez tartozó választók elhatározása és szavazata nyomán nyolc nemzetiségi önkormányzat alakult meg” – mondta.

Sz. É.

ADVENTI KONCERT A MÁTYÁS-TEPLOMBAN

A közeledő karácsonyra készülve a Budavári Lengyel Önkormányzat nagy szeretettel hív minden I. kerületi lakost és érdeklődőt a Mátyás-templomban megrendezendő ingyenes adventi koncertre.

Fellépnek: Sebestyén Márta – UNESCO Artist for Peace

Andrejszki Judit csembalista, organista

Sylwester Targosz-Szalonek lengyel tenorista

Műsoron egyházi és karácsonyi énekek lengyel és magyar nyelven

Időpont: december 15., vasárnap, 19 óra

Támogatók:

dr. Rónayné Slaba Ewa, az Országgyűlés lengyel nemzetiségi szószólója, valamint a Budavári Önkormányzat

Amikor arrébb tolták a krisztinavárosi templomot

Épületek felemelésére, odébb tolására Amerikában már a XIX. század közepétől működőképes módszereket dolgoztak ki, vasgerendás erősítés, emelők és gördülőpályák alkalmazásával. Ezek a nem mindennapi módszerek nem mindennapi helyzetekre nyújtottak megoldást.

A Krisztinavárosban 81 évvel ezelőtt kellett egy sajátos kihívást leküzdeni ilyen technológiával: a Budapest-Krisztinavárosi Havas Boldogasszony templom bővítését oldotta meg így a magyar mérnöki bravúr.

Budapesten 1899-ben alkalmaztak először épület-eltolós technológiát a Kossuth Lajos és a Városház utca sarkán álló Dreher palota egykori sarokkúpulájának ideiglenes áthelyezésére. Ám a módszer nem terjedt el, és többnyire inkább az útban lévő épületek elbontását erőltették a döntéshozók.

A fejlesztések útjában olyan épületek sorakoztak, mint az Erzsébet-híd budai hídfőjénél található Belvárosi Főplébánia-templom, amely kapcsán időről időre felmerült, hogy rossz helyen áll. A visszatérő igény hatására Fridrich Lajos járta körül az 1930-as években az épületek áthelyezésének problémakörét.

MAGYAR MÓDI

Az építésmérnök 1935-re saját szabadalmat dolgozott ki. Ennek lényege, hogy az elmozdítandó épület elemeinek egymástól való elszakadását monolit vasbetonkoszorúval, a nyílásoknál alkalmazott vasmerevítésekkel és a boltozatok oldalnyomását kiegyenlítő vas vonórudakkal akadályozza meg. Jelentős változtatás volt a hidraulikus emelők és a csapágyazott gördülőpályák alkalmazása, a falak szétválasztásához pedig egy elektromos „falfűrészt” is kifejlesztett.

Az eljárás működőképességét bizonyította a Fő utcai Szent Flórián-kápolna 1937-es sikeres megemelése.

A kibővített templom az épülő új kereszthajóval

Forrás: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény

A régi krisztinavárosi templom 1920 körül

Forrás: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény

MEGTOLDJÁK AZ ISTENHÁZÁT

A főváros magasépítési ügyosztályának műszaki főtanácsosa-ként működő mérnök hamarosan újabb lehetőséget kapott falmozgatási módszere kipróbálására. 1943-ra ugyanis a krisztinavárosi templom már kicsinek bizonyult, ezért az egyházközség egy kereszthajót akart betoldatni a szentély elé. Ezzel plusz 680 embernek biztosíthattak új férőhelyet.

Eredetileg itt is a szentély bontásában és újjáépítésében gondolkodtak, ám miután a kupolán egy 150 éves, addig rejtett műemlék freskóra leltek, más módszert kellett találni. Ekkor került a képbe a Fridrich-féle megoldás, amelyhez az épületáthelyezés terveit Borsos László mérnök készítette el, a kivitelezéssel Brestyánszky Tibor építész, a műszaki feltételek biztosításával pedig Makovszky László építőmester-vállalkozót bízták meg. A szentély hátsó falát alkotó, 60 tonnás oltárrészt külön kifűrészték, és már november közepén hátrébb költöztették. Utána a maradék, 720 tonnás falszakaszt két, tíztonnás csőrű 90 perc alatt mozgatta új helyére. A látványosságot Budapest műszaki értelmiségén kívül Krisztinaváros teljes lakossága megcsodálta. Tersánszky Jenő – Fridrich jóbarátja és volt katonatársa – két írást is szentelt a nem mindennapi eseménynek.

A munkálatok tökéletesen zajlottak le, és a korabeli beszámolók szerint a műemléki freskón, illetve a többi díszítésen még hajszairepedés sem keletkezett.

Tari Tamás

Fotók: Kuthi Áron

Gyorskocsi utca
5-7

Megállt az idő az elhagyott Gyorskocsi utcai irodaházban

Bár az állam egyelőre hiába árulja a Gyorskocsi utca 5-7. szám alatti nyolc szintes, hat emeletes, csaknem ötszáz négyzetméter alapterületű irodaházat, arra egyelőre nem akadt jelentkező, pedig az épület hasznosításában a lapunk által megkérdezett építészek szerint lenne fantázia.

Az 1979-ben átadott irodaházat eredetileg az Országos Műszaki Könyvtár szolgáltatóházának szánták, 2007 óta áll üresen. Előbb a Műegyetem próbálta eladni, jelenleg pedig az állami vagyonkezelő szeretné értékesíteni legalább 1,3 milliárd forintért, egyelőre sikertelenül.

„MÉG NEM BIZTOS, HOGY LÁTJUK A SZÉPSÉGÉT”

Az épületet még a jelenlegi formájában is lehetne hasznosítani, és azt sem lehet egyértelműen kimondani, hogy értéktelen, hiszen az építése „túl közel van az időben, nem biztos, hogy látjuk rajta a szépségét” – nyilatkozta a Várnegyednek Antal Máté építész, a Nautes építésműterem partnere. Mint mondta, a mai trendek szerint a bontás, a meglévő anyagok pazarlása már szinte tiltólistán van. „Londonban tervpályázatok dőlnek el azon, hogy mennyit tartanak meg a régi épületből, Hollandiában pedig akár darabonként is eladják a korábbi épületelemeket.” Felmerülhetne hasznosításként az épületben szociális lakások vagy fiataloknak szóló inkubátorház kialakítása

A FIATAL ÉPÍTÉSZEK ODAVANNAK ÉRTE

Bár laikus szemmel a Gyorskocsi utcai szellemház nem tűnik egyedülállóan értékesnek vagy szépnek, a fiatal építészgeneráció körében kezd egyfajta kultusz státusza kialakulni, hiszen

Csoma Zsófia tervező első munkája volt. A ház kétarcúságát mutatja, hogy a hagyományos ablakos homlokzat mellett a másik oldala nagyon izgalmas az üveglamellákkal és az egyedi öntvényekkel. „Ezen értékei miatt messze kiemelkedik az átlagból a Gyorskocsi utcai épület.” Bár az irodaházhoz mindössze két férőhelyes parkoló tartozik, Antal Máté szerint ez sem jelent mindenképpen problémát, ha nem tisztán piaci alapon történik a hasznosítás, hiszen tömegközlekedés szempontjából a város egyik legjobb pontján található.

SOK AKADÁLY MERÜLHET FEL

Két nagy trend csap össze minden ilyen helyzetű ingatlannal kapcsolatban, az egyik a megtartás és funkcióváltás, a másik a lebontás és új épület felhúzása mellett áll ki – mondta megkeresésünkre Földes László építész. Mindkettő mellett és ellen is szólnak érvek. Egyrészt a városi szövetben vagy annak peremén létező, rendszerint régebbi korok szabványai szerint épült házak, épületek felújítása, funkcióváltása sok akadályba ütközhet, így sok befektetést igényel, és nem éri meg senkinek. Viszont az ilyen betonházak szintjei, mint a Csalogány utcai is, még jellemzően kisebb belmagassággal épültek, így a mai gépészet és a kiemelt szempontként szereplő rétegelt, lépéshanggátló padlózat beépítése sokszor lehetetlen, mert nyomástartó alacsony belmagasságot eredményez.

TÖBB SZÁZ TONNA VASBETONHULLADÉK

A funkcióváltás és az új élettel való megtöltés mellett szóló érv viszont, hogy a bontás rengeteg energiát és szennyezést jelent, de nem feltétlenül a szálló por kellemetlenségei miatt, hanem azért, mert így több száz tonna vasbetonhulladék keletkezik, szinte zéró újrahasznosítási lehetőséggel. „Bár lehet, hogy egy ilyen ingatlan évtizedekig üresen áll, de az I. kerületi lokációja miatt nem lehet elvetni első körben a hasznosítás lehetőségét” – összegezte a Földes Architects Építésziroda vezetője.

SG

A katasztrófaturizmus lélektanáról

Önnek is van fotója az őszi árvírről? Lehet, hogy vonzódik a természeti csapásokhoz!

2024 a szeptemberi árvízhelyzet miatt is biztosan emlékezetes marad. Sokakat közvetlenül érintett, de egy másik érdekes jelenséget is megfigyelhetünk. Emberek tömegei vonultak ki naponta a Duna-partra, hogy bámészkodjanak, vagy megörökítsék az utókornak a lezúduló áradást, egészen közel merészkedve a lezárt szakaszokhoz. De Miért vonzódunk egyáltalán a veszélyes helyekhez, helyzetekhez? Milyen mozgatórugók állhatnak a háttérben? A pszichológus a katasztrófaturizmus lélektanának járt utána.

A katasztrófaturizmus, avagy sötét turizmus jelensége Dr. Kuznik Lea szlovén kutató szerint a turizmus egy speciális fajtája, ami a halálhoz, szenvedéshez, katasztrófákhoz és tragédiákhoz kötődő helyszínek látogatására utal. Célállomásai általában változatosak, azonban mind valamilyen negatív esemény szinterei. Például lehetnek háborús tömegsírok, árvíz által sújtott partok, hurrikán által megsemmisített városok, földrengés során lerombolt épületek, terrorcselekmények helyszínei vagy híres gyilkosságok szinterei.

Szerinte a történelmi események meghatározó helyszíneinek meglátogatása is ide tartozik, azonban a médiában a történelmi turizmusnál népszerűbb elnevezés a katasztrófaturizmus. Ez vélhetőleg betudható az if it bleeds, it leads (az angol szókapcsolat magyar megfelelőjeként: ha vérzik, azt nézik), elvnek, vagyis annak a trendnek, miszerint a média a halálhoz és csapásokhoz kötődő hírekre összpontosít, mert a tragikus, fenyegető eseményekről szóló hírek vonzzák a közönséget. A katasztrófaturistáknak azonban nem elég, ha hírből értesülhetnek a szerencsétlenségekről, ők saját szemükkel szeretnék megtekinteni a csapás helyszínét.

MOTIVÁCIÓ, DOKUMENTÁCIÓ, KATARZIS

Számos lehetséges ok húzódhat meg a sorscsapás színtérének szabad szemmel való megfigyelésének vágya mögött. A fő motiváció kétségkívül a kíváncsiság, azonban változatos okoknál fogva. Vannak, akik a horrorfilmek vagy hullámvasutak által kiváltott izgalomhoz hasonló adrenalinfröccsre áhíznak. Másokat az együttérzés vezérel: látogatásukkal tiszteletet mutatnak a szerencsétlenségben érintettek és hozzátartozók irányában. Ide tartozik továbbá a dokumentáció igénye is, vagyis hogy megőrizsék az utókornak a szerencsétlenség eseményét. Megint másokat a katarzis vágya vezérelhet, és a személyes traumák vagy félelmek feldolgozásának eszközeként használják ezeket a látogatásokat.

Bámészkodók az 1965-ös árvíz idején
Fotó: Fortepan/Gyulai Gáál Krisztián

A KATASZTRÓFATURIZMUS HELYEI

Szociálpszichológiai szempontból kiemelendő, hogy a helyszínek a kollektív megemlékezés és a nemzeti identitás szempontjából rendkívüli jelentőséggel bírnak. Magyarországon ilyen helyszínek a 2010-es vörösiszap-katasztrófa sújtotta települések. A közösségi média térhódítása újabb réteget tett hozzá a katasztrófaturizmus lélektani komplexitásához. Az erős késztetés, hogy megosszuk élményeinket a közösségi felületeken, olykor megkérdőjelezhető online viselkedést eredményez, például a tragikus történelmi helyszíneknél készített szelfi posztolását.

MENTÁLIS EGÉSZSÉGÜNK

Az ilyen természetű kirándulások különféle élményeket keltethetnek a látogatókban: van, aki mély katarzist él át, és van, aki szórakozásként fogja fel. Egyedülálló módon hatnak a kollektív identitásérzet megerősítésére és a megemlékezésre, ezáltal az együttérzésre, a gyászra, valamint akár a transzgenerációs traumáink feldolgozási folyamatára.

Magyary Ágnes pszichológus (x)

mindset
pszichológia

Jelentkezzen be pszichológus szakemberünkhöz!

Időpontfoglalás: +36 70 329 8180 ♦ www.mindsetpszichologia.hu

Migréneseknek érdemes az életmódjukra is figyelni

A migrén orvosi kezelése mellett az érintettek is sokat tehetnek a rohamok gyakoriságának és erősségének csökkentésért, ha megfogadják dr. Para Szabolcs, a Neurológiai Központ neurológusa tanácsait. Több életmódbeli változtatással is befolyásolhatjuk a migrént.

ALVÁS

A migrénes betegek megfigyelhetnek egy ördögi kört: a migrénes rohamok megnehezítik az alvást, miközben az alváshiány és az alvászavar több rohamot eredményezhet. Éppen ezért nagyon fontos egy alváshigiénés rutin kialakítása, aminek az a célja, hogy optimális körülmények közt mindig nagyjából hasonló időben fekjünk le, hogy 7-8 órát tölthessünk jó minőségű alvással. Ehhez fontos, hogy megfelelő minőségű legyen a matrac, a párna, ne legyen túl meleg a szobában, lehetőleg sötét és csend uralkodjon és amennyire lehet, az elektromos eszközöket is iktassuk ki. Akinek komolyabb vagy tartós alvászavara van, forduljon szomnológushoz a biztos diagnózisért és kezelésért.

MOZGÁS

Előfordulhat, hogy éppen a komolyabb fizikai aktivitás váltja ki a fejfájást (bár ez csak ritkán migrén), a kutatások szerint a rendszeres mozgás csökkenti a migrén gyakoriságát, erősségét és időtartamát is. Ennek egyik oka, hogy mozgás közben béta-endorfinok termelődnek, amelyek természetes módon csökkentik a fájdalmat és a stresszt, valamint szerotonin is képződik, amit boldogsághormon néven ismernek. Éppen ezért heti 3-5 alkalommal legalább 30-50 percnyi közepes intenzitású aerob mozgás ajánlott, de ettől nem kell megijedni. Aki sosem mozgott korábban, annak kezdetben elég napi 15 percnyi tempós séta, majd lassan érdemes emelni a terhelés szintjét – például mozgásterapeuta iránymutatásával.

TÁPLÁLKOZÁS

Fontos, hogy fix érzéseket iktassunk be a nap folyamán, és ne jussunk el a szomjazásig. Nagy divat manapság az időszakos böjtölés, de a megfigyelések szerint az éhezés kiválthat migrénes rohamot, így az érintetteknek maguknak kell kitapasztalniuk, van-e kapcsolat e két dolog között. A legoptimálisabbnak a napi 5-6 kisebb étkezés tűnik, ami egyensúlyban tartja a vércukorszintet, és nem engedi, hogy annak leesése fejfájást okozzon.

Ugyancsak megfigyelhető, hogy bizonyos élelmiszerek a migrén előidézőjének számítanak. Leggyakrabban ilyenek a hisztaminban gazdag ételek, mint a csokoládé, a vörösbor, a paradicsom, az érlelt sajtok, de ilyenek lehetnek a magas glutamát tartalmú ételek is, mint például a kínai fogások. Az ivásra ugyancsak koncentrálni kell, a sokat emlegetett napi legalább 8 pohár vizet el kell fogyasztani. A migréneseknek sokszor elektrolit utánpótlásra is szükségük van (főként, ha hánytak), erre szolgálhatnak az izotóniás sportitalok.

STRESSZKEZELÉS

Mivel a stresszt nem tudjuk elkerülni, viszont tudjuk róla, hogy önálló kiváltó oka a migrénnek, érdemes személyre szabottan elfogadható módszert találni annak kezelésére. Nagyon jó hatású a meditáció, a relaxáció, és sokat segíthetnek a légzési technikák is.

FEJFÁJÁS NAPLÓ

A fejfájás naplónak az a lényege, hogy minden olyan információt tartalmazzon, amelyek összefüggenek az egyes migrénes rohamokkal (illetve más jellegű fejfájásokkal). Mikor alakult ki, meddig tartott, mi történt előtte, mitől múlt el, stb.

– Akinek gyakran van migrénje, megterhelőnek érezheti a napló vezetését, de már 6-7 alkalom megfigyelése is sokat segíthet abban, hogy eldöntsük, milyen rohamgyógyszerre és esetleg milyen megelőző kezelése lehet szükség – hangsúlyozza Para doktor. – Ez utóbbi akkor jöhet szóba, ha havonta 4-5 alkalommal vagy annál többször jelentkezik a fejfájás. Ilyen esetben azonban nem csak a rendszeresen szedendő gyógyszerek segíthetnek, hanem akár a Botox-terápia is, amely speciális alkalmazással és kb. 3 havonta ismételve a kúrát, megszüadíthat a migrénes rohamoktól, de legalábbis csökkentheti azok gyakoriságát, erősségét.

(x)

Mit kell tudni az új orvosi ügyeleti rendszerről?

Október 1-től az I. kerületben is elindult az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) által működtetett egységes orvosi ügyeleti rendszer. A budaváriak számára a Szent János Centrumkórház játssza a főszerepet.

Az ügyeleti időszakban – hétköznap 16.00–08.00 óra között, hétvégén és ünnepnapokon egész nap hívható telefonszám:

1830

Háziorvosi és sürgősségi ellátás

HÁZIORVOSI ÜGYELET

hétköznap 16.00–22.00 óra között,
hétvégén és ünnepnapokon 8.00–14.00 óra között működik.

SÜRGŐSSÉGI ÜGYELET

hétköznap 22.00–08.00 óra között,
hétvégén és ünnepnapokon 14.00–8.00 óra között áll rendelkezésre.

Kiemelt ellátóhely

SZENT JÁNOS CENTRUMKÓRHÁZ

Az I. kerületiek számára a Szent János Centrumkórház (1125 Budapest, Diósárok u. 1–3.) az egyik kiemelt ügyeleti helyszín. Október 1-től itt, a 8. számú épület földszintjén üzemel a 3. számú budapesti felnőtt Ügyeleti Központ, míg a 24-es épületben a 16. számú Gyermekügyelet.

Mikor hívjuk a 112-t?

A MENTŐKET TOVÁBBRA IS CSAK BALESETEK, ÉLETVESZÉLY VAGY SÚLYOS TÜNETEK ESETÉN ÉRTESÍTÜK!

Hová mehetünk?

FELNŐTT ELLÁTÁS HÉTKÖZNAP 8 ÉS 16 ÓRA KÖZÖTT (BUDÁN ÉS PESTEN 1-1 TELEPHELY):

Budai Ügyelet, II. kerület (1022 Bp., Rét u. 3.)

Pesti Ügyelet, IX. kerület (1096 Bp., Haller u. 29.)

FELNŐTT ELLÁTÁS HÉTKÖZNAP 16 ÉS REGGEL 8 ÓRA KÖZÖTT, HÉTVEGÉN ÉS MUNKASZÜNETI NAPOKON, 24 ÓRÁBAN:

Szent János Ügyeleti Központ, XII. kerület (1125 Bp., Diós árok 1–3. 8. épület)

GYERMEKELLÁTÁS MINDEN NAP 22 ÓRÁIG (3 TELEPHELY):

Heim Pál Gyermekügyelet, VIII. kerület (1086 Bp., Üllői út 86.)

Szent János Gyermekügyelet, XII. kerület (1125 Bp., Diós árok 1–3. 24. épület)

Révész utcai Gyermekügyelet, XIII. kerület (1138 Bp., Révész u. 10–12.)

22 óra után az általános beutalási rend alapján fogadják az egészségügyi intézmények a gyermekeket.

Ne édesgessük magunkhoz a rókát!

Az elmúlt időben többször is előfordultak rókaészlelések az I. kerületben. A vörös ravaszdik egyszer már a Batthyány téren is feltűntek, legutóbb pedig november elején látogatott egy a Donáti utcai játszótérre. Wallendums Pétert, a Magyar VADÁSZLAP főszerkesztőjét arról kérdeztük, miért észlelnek egyre több vadat a sűrűn lakott településeken, illetve mi a teendő, ha szembe találjuk magunkat egy rókával.

A szakember szerint a jövőben egyre gyakoribbak lesznek a hasonló jellegű találkozások, ám ezeknek nincs egészségügyi kockázata: „Tévhit, hogy a vesztség miatt merészkedne a városokba akár a róka, akár a vaddisznó. A hazai rókaállományt beoltották, így kicsi az esélye, hogy olyan rókával találkozzunk, ami hordozza a kórt, vagy a tüneteit – nyáladás, kancsalság, rekedtség, az embertől való félelem hiánya – produkálja.” Ezek az állatok rájöttek, az urbánus környezetben sem

kell tartaniuk az embertől, ott viszont bő táplálékforrás és melegebb környezet várja őket. Wallendums Péter azt javasolja, aki rókák jelenlétét érzékeli, forduljon a jegyzőhöz vagy a Kormányhivatalhoz. Ők értesíthetik a kisállat-befogó szakembereket, akik élve-fogó csapdával tudják eltávolítani a nem kívánt szomszédot. A rókák jelenlétére amúgy több jel is utalhat: a területjelölő állatokra jellemző szúrós szag, az etetőik környékén széttépett madarak, vagy a széthúzott szemeteszákok.

– Egyesek ételmaradékkal édesgetik magukhoz a rókákat, ami nagy felelőtlenség, hiszen ragadozóról van szó – fogalmazott Wallendums Péter, aki szerint a rendszertelenül ürített szemetesek, az össze nem szedett gyümölcs, a foghíjas kerítések és a rendezetlen közterületek mágnesként vonzzák a rókákat a városba. „Ettől függetlenül ők még mindig jobban félnek az embertől, ezért, ha találkozunk eggyel, és hangosan rákiáltunk, feltűnő mozdulatokat teszünk, akkor odébb fog állni” – mutatott rá a szakember, aki mindenképp javasolja a kijárós macskák veszteség elleni oltatását, és a kisebb kutyák pórázon történő sétáltatását.

TT

Becsöngetős csalók házalnak ajándékkal

Az I. kerületben is felbukkant az a karácsony előtt használt csalásforma, amelynek során ismeretlenek azzal a mesével csöngetnek be főként időskorú lakókhoz, hogy egy önkormányzat által küldött ingyenes karácsonyi csomagot hoztak. Ezt követően közlik, hogy a szállításnak 20 ezer forint költsége van, melyet nekik kell megfizetni. A rendőrség ezúton hívja fel a figyelmet, hogy ilyen trükköknek semmilyen körülmények között nem szabad bedőlni. Azonban a becsöngetős csalásnál sokkal elterjedtebbek, és sokkal nagyobb anyagi kárt okoznak az online vagy telefonos átverések. Ezért soha ne adjuk meg személyes és bankkártya-adatainkat ismeretleneknek, még akkor se, ha az illető azt mondja, hogy a számlavezető bankunktól telefonál.

VN

Jött és ment a hó

Az elmúlt évek enyhe teleit figyelembe véve még az is elképzelhető, hogy az idei hideg évszak november 21-22-re esett, amikor meglepte Magyarországot a hóesés. Ez a pár centis réteg persze kinek-kinek a bosszúságot avagy az örömet hozta. Az az ismeretlen művész, aki mini hóembert formázott egy Fő utcában parkoló autó tetejére, biztosan azok közé tartozott, aki örült a hóesésnek. A hó azonban veszélyesebb arcát is megmutatta a kerület másik végében. A Szir-

tes út alsó szakaszán egy járdára belógó fa hatalmas ága tört le a hó súlya alatt, nagy szerencse, hogy éppen akkor nem tartózkodott arra felé senki. A parkoló autókban sem esett bajuk, anyagi kár nem történt. Innen nem messze egy fűzfa nagyobb ága is letört. A Budavári Játszótér Üzemeltető Közhasznú Nonprofit Kft. (BUJSZ) kollégái a helyszínről az ágakat szakszerűen eltávolították.

A hó megérkezésével a GAMESZ és a BUJSZ szakemberei megkezdték a hóeltakarítási és síkosságmentesítési munkálatokat. A mentés során kizárólag természetes, növény- és állatkímélő zeolitot használnak.

Az önkormányzat arra kéri a társasház-kezelőket, hogy sózás helyett környezetbarát anyagokat használjanak.

Kuthi Áron

VIZSGÁLATON

E	G	Y	S	S	T	E	A	K	I	K
B	E	T	Ü	Z	H	Á	R	Í	T	N
T	S	E	E	É	I	H	A	S	Í	T
R	Z	B	J	T	D	T	K	K	J	M
É	E	A	Z	V	R	H	A	R	A	G
S	S	Á	R	Á	A	L	T	J	H	G
G	A	Á	K	L	B	A	G	O	L	Y
E	K	P	M	A	M	U	T	I	S	Á
M	A	O	I	S	P	Ö	Á	O	L	V
M	Z	L	Á	Z	S	C	R	L	L	A
I	Ú	T	A	T	K	O	A	Ö	K	L
J	S	Í	R	Ó	S	T	B	A	K	T

Keresse nyolc irányban a megadott szavakat az ábrában, és húzza át őket! A fel nem használt betűkből a poént olvashatja össze!

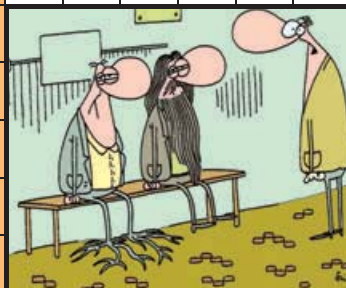
Orvos hosszan vizsgálja betegét az asztalon, majd így szól:

- Uram, Önt feltétlenül meg kell műteni.
- Azt már nem, doktor úr! Inkább meghalok!
- mondja rémülten a beteg.

A doki így válaszol:

- **Nézze, az ... !**

❑ ABLAK	❑ HALMOZ	❑ MEGSÉRT
❑ ÁLLAT	❑ HARAG	❑ OKTAT
❑ ÁPOLT	❑ HÁRÍT	❑ SEBEZ
❑ ATOLL	❑ HASÍT	❑ SÍRÓS
❑ BAGOLY	❑ HÉJAS	❑ SOROS
❑ BARÁT	❑ HIDRA	❑ STEAK
❑ BETŰZ	❑ JÚLIA	❑ SZÉTVÁ-
LASZTÓ
❑ ESZES	❑ KAPCA	❑ SZITA
❑ GYÁVA	❑ KÖRÖM	❑ TAKAR
❑ HAJÍT	❑ MAMUT	

[illegible]

Supplies

Írja be a sorokba és oszlopokba egytől kilencig a számokat, de úgy, hogy a sorokban, az oszlopokban, és a 3x3-as kis négyzetekben minden szám csak egyszer szerepelhet!

			2		5	
		9		5	7	
	6				1	2 3
4 5	6					
9				4		1
		3	5	8	2	4 7
	9		2	5	3	1 6
2	5		1		3	
1			7	9		

	7					5		
9				5			6	
				9	4			
	1		7					
5		9					3	6
	2				3			5
		3				6	5	
		1		2				3
	4	7						9

1	8							6
5		4						2 1
2					7			
				9	1			
						3		
4					2			5
	9			5				
8						9	4	
3							1	

SZÖKERESSO: - egyik nem zárja ki a másikat

Megfejtések - SKANDINÁV:- Bocsanat, uraim, megkerdezhetem, hogy regota varnak mar?

TISZTELT OLVASÓINK!

A VÁRNEGYED KÖVETKEZŐ SZÁMA DECEMBER 20-ÁN JELENIK MEG!

Megtalálja a Várnegyedét online is:

varnegyed.hu

facebook.com/varnegyed

DECEMBERI PROGRAMJAINK

Márai Sándor Művelődési Ház

- 12.04. 19:00** **Sallai Laci: A Nyugat titkos története**
zenés irodalmi est
- 12.05. 19:00** **Jövőnk titkai – Dr. Gyulai Ivánnal a fenntartható fejlődésről**
Házigazda: Gundel Takács Gábor
- 12.06. 14:00** **Ünnepi asztaldísz készítés**
Szeretet Klub
- 12.08. 10:00–20:00** **Karácsonyváró Lampion Mese fesztivál**
koncertek, meseelőadások és könyvvásár
- 12.09. 19:00** **Pigniczky Réka: Kaláka**
A Kárpátoktól a Karib-tengerig
MADOKE Filmklub
- 12.10. 19:00** **Együtt gondolkodás a "második féldőrről"**
pszichológiai előadás Dr. Bagdy Emőkével

Dr. Bagdy Emőke

Virág Benedek Ház

- 12.03. 18:00** **Kerámia mozaik workshop a Marék Műhellyel**
A workshop 14 éves kortól ajánlott.
- 12.04. 18:00** **Kalligráfia workshop – Ünnepi bakancslista**
A workshop 14 éves kortól ajánlott.
- 12.05. 18:00** **Szappankészítő workshop**
A workshop 14 éves kortól ajánlott.
- 12.10. 18:00** **Kalligráfia-workshop – Gömbírás**
A workshop 14 éves kortól ajánlott.
- 12.13. 16:30** **Luca-napi kézműves foglalkozás gyerekeknek**
A workshop 4 éves kortól ajánlott.

Szappankészítő workshop

A Virág Benedek Ház decemberi workshopjain résztvevőknek egy bögre forró itallal kedveskedünk.

Jókai Anna Szalon

- 12.10. 18:00** **Caravaggio: A szenvedélyes barokk festője**
A művészettörténet mesterei előadássorozat
- 12.11. 18:00** **Mecénások, avagy a zenetörténet háttere**
Vízizene sorozat Eckhardt Gáborral
- 12.12. 18:00** **PetersPlanet Könyvklub**
Utazás Kínába Jü Hua művei nyomán

További részletek a www.maraikult.hu weboldalon.

ADVENT BUDÁN

a Szentháromság téren

2024. november 29. - december 24.

A rendezvény fővédnöke **Böröcz László**, Budavár polgármestere

november 30. szombat

- 11.00** Budapesti Huszár Zenekar
18.00 Muzsikás Együttes és Petrás Mária

december 1. vasárnap

- 11.00** Bársony Bálint Adventi Betlehemes Hangszersimogató
17.00 Hot Jazz Band
17.45 Adventi gyertyagyújtás

december 7. szombat

- 11.00** Budapesti Huszár Zenekar
18.00 Harcsa Veronika & Gyémánt Bálint

december 8. vasárnap

- 11.00** Eszter-lánc mesezenekar
16.00 Bartók Táncegyüttes
16.45 Adventi gyertyagyújtás
17.00 Pély Barnabás Jazz Duó

december 14. szombat

- 11.00** Budapesti Huszár Zenekar
18.00 Herczku Ági és a banda

december 15. vasárnap

- 11.00** Kaláka együttes
16.30 Budavári gyermekek kórusa
16.45 Adventi gyertyagyújtás
17.00 Kákics Zenekar és Los Andinos együttes

december 21. szombat

- 10.00** Budapesti Huszár Zenekar
18.00 Ferenczi György és a Rackajam

december 22. vasárnap

- 11.00** Iszkiri Gyerekzenekar
16.00 Bartók Táncegyüttes
16.45 Adventi gyertyagyújtás
17.00 Góbé Zenekar

Nyitva minden nap

Az I. kerület lakosai a vásáron **10% kedvezménnyel** vásárolhatnak, vendéglátós standjainkon pedig hétvégén 16:00 óra után **30% kedvezményt** biztosítunk. A kedvezmény I. kerületi lakcímkártya felmutatásával vehető igénybe.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT